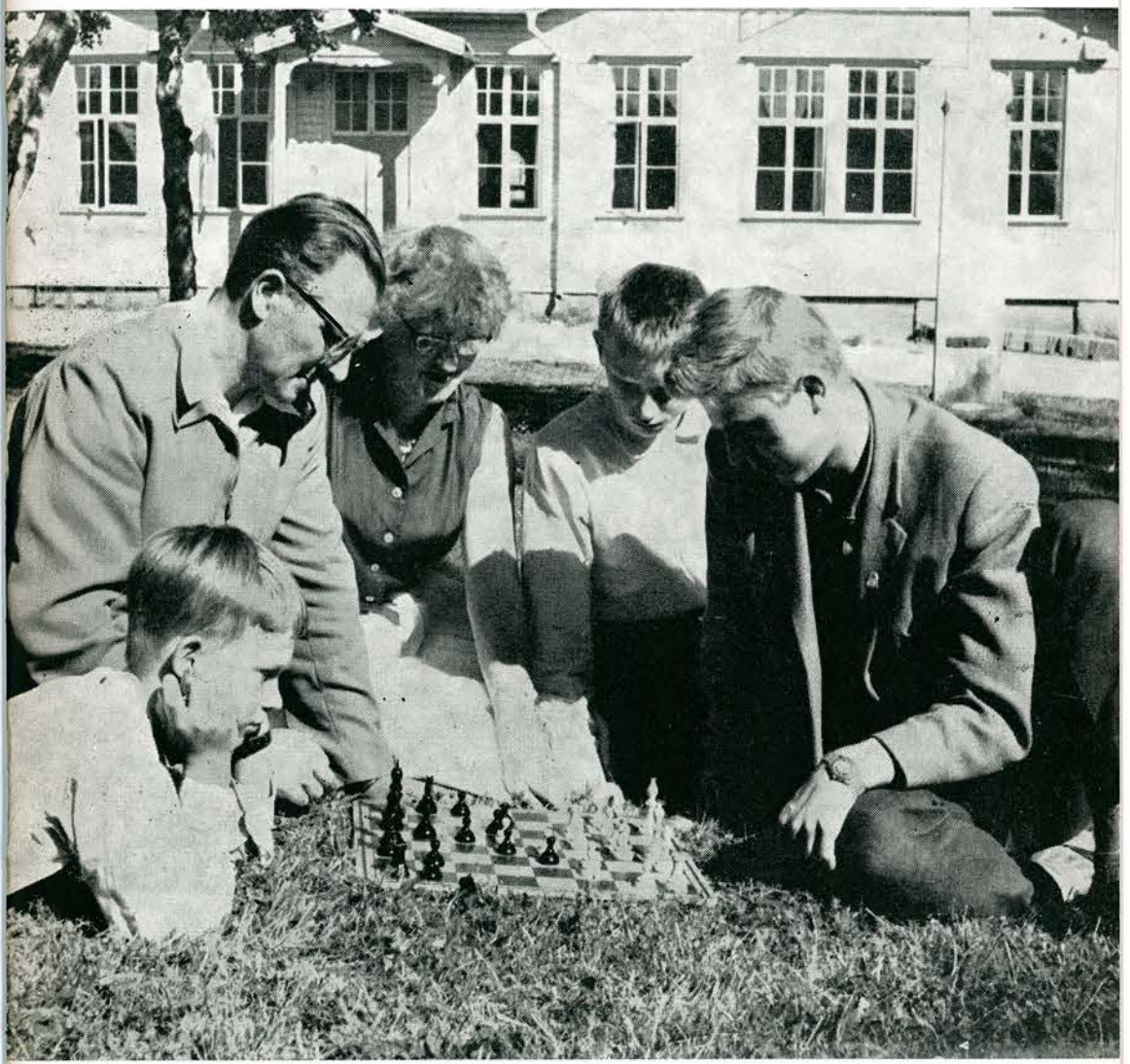
Tidskrift för
SCHACK 6

Årgång 66 • Augusti • 1960

Hela familjen Gannholm så när som på äldste sonen hjälper pappa med ett avbrutet parti i gröngräset i Kiruna.

Reportage från SM i Kiruna

Stor partiavdelning

2 kr

Bilaga medföljer

Tidskrift för SCHACK

Redaktion:
Sveavägen 163, Stockholm Va
Telefon 33 40 30

Officiellt organ för Sveriges Schackförbund.

Redaktör och ansvarig utgivare: Jostein Westberg.
Redaktionssekreterare: Bengt Hörberg.
Ägare: Sveriges Schackförbund.
Prenumerationspris: Kr. 17: —.
Lösnummerpris: Kr. 2: —.

INNEHÅLL:

Sverigemästerskapet norr om polcirkeln *162*
En 30-talists syn på SM-tävlingarna *164*
Favoriterna svek i mästarklassen *166*
K. G. Dahl svensk juniormästare *167*
Åtta nya mästare korade i Kiruna .. *168*
Partier *169*
Boknytt *182*
Utlandet *183*
Om blindschack *184*
Kombinationsövningar *184*
Rockaden vann i Köpenhamn *185*
Toppmän i Kiruna *187*
Träning på Bosön gav resultat i JM .. *188*
Nordiskt nytt *189*
Livlig kongressdebatt *190*
Distriktsnytt 192

WELTGESCHICHTE DES SCHACHS

(Schackspelets världsmästare)

Ytterligare två delar har nu utkommit i serien. Flohr och Kotov har skrivit om schack i Sovjetunionen 1917—1935 och Keres stora samling på 500 partier är också klar.

Priserna på de nya delarna:

Keres: 500 utvalda partier **24:50**
Flohr—Kotov: Sovjetschack 1917—1935 ..... **21:50**

Till varje band hör ett supplement där kommentarer till partierna återfinnes. Partierna är i boken uppställda med ett diagram för vart 5:e drag.

Hela verket kommer att omfatta 40 gedigna band. Samtliga delar är inbundna.

SVERIGES SCHACK-FÖRBUNDS FÖRLAG AB

Sveavägen 163, Stockholm Va.
Postgiro 3501

Nimzowitsch-turneringen

Den 7—22 augusti arrangerade Dansk Skak Union minnesturneringen för stormästaren Aron Nimzowitsch.

Vid pressläggningen av detta nummer hade sex ronder spelats och Ståhlberg, som fått en sensationellt fin start, var då den ende som kunde hota de ryska favoriterna. Poängställningen för de främsta: Petrosjan 5½, Geller och Ståhlberg 5, Hamann 4, Golz 3½, Börge Andersen och Bent Larsen 3.

Marcel Berman †

Med Marcel Berman, som den 3 juli avled i sitt hem i Rouen, förlorade FIDE en av sina främsta ledare. Berman, som vid sitt frånfälle var 64 år gammal, hade länge spelat en framträdande roll inom schacklivet i Frankrike, när han utsågs att såsom representant för sin federation deltaga i FIDE:s kongress i Schweiz år 1946, den första kongressen efter världskriget. FIDE:s dåvarande president Rueb framlade där sina planer på rekonstruktion av FIDE och vann Bermans entusiastiska medverkan. Det förberedande arbetet fortsatte vid kongressen 1947, där jag som svensk representant lärde känna Berman. Alltsedan dess har jag i Berman haft min bäste vän och främste medarbetare i FIDE, för vars väst-europeiska zon Berman alltsedan 1947 varit delegat och därmed även vicepresident i FIDE.

Bermans sista offentliga framträdande var då han på mitt uppdrag proklamerade Michail Tal som världsmästare. Ingen anade den tragiska symboliken i vad som hände då den grånade veteranen med kröningen av den unge mästaren inför dennes just påbörjade karriär samtidigt krönte sitt eget livsverk inför dess snara avslutning.

Stockholm i augusti 1960

Folke Rogard

Reshevsky och Kortjnoj främst i Argentina

Inte mindre än 14 stormästare deltog i turneringen i Buenos Aires. Högst sensationella resultat noterades. Gligoric kom således tia och Fischer, Pachman och Ivkov fick dela trettonde plats! Reshevsky och Kortjnoj toppade på 13 poäng, närmast följda av Szabo 12. Den sistnämnde refererar i vårt septembernummer.

"Skolungdomens" till Malmö

Skolungdomens riksmästerskap blir i år förlagda till Malmö. Tävlingen kommer att arrangeras av Skånes Skolidrottsförbund och Skånes SF. Den äger rum under dagarna 23—25 september.

Det blir som tidigare Monrads system i samtliga klasser (åtta ronder). Åldersindelningen blir denna:

klass A deltagare födda 1940—41
klass B deltagare födda 1942—43
klass C deltagare födda 1944 och senare.

Anmälan skall ske på särskilt formulär som utsändes till skolorna och anmälningstiden utgår den 18 september. Spelplats blir Ungdomens Hus, Skolgatan 10, Malmö.

Logi (vandrarhem) och förtäring anordnas i direkt anslutning till spelplatsen.

Förfrågningar betr. tävlingen besvaras av Skånes Schackförbunds sekreterare, Stellan Persson, Rödkullastigen 10 c, Malmö S, rt 040, 96 74 84.

Harald Gyller †

En av Stockholms Schacksällskaps äldsta medlemmar, f. aktuarien Harald Gyller, har nyligen avlidit i en ålder av 82 år. Han blev medlem av schacksällskapet redan år 1898 och har under de gångna åren ett flertal gånger medverkat i styrelsen, där han nedlagt ett mycket förtjänstfullt arbete, bl. a. som dess bibliotekarie.

Martin Johansson besegrar Zandor Nilsson . . .

Sverigemästerskap norr om polcirkeln

Erik Lundin vann särspelet

Något deltagarrekord blev det naturligtvis inte i årets SM. Att närmare 300 spelare skulle komma till Kiruna var betydligt mer än man hade vågat räkna med. Många av dem begav sig för första gången norr om polcirkeln och det ångrade nog ingen. Midnattssolen och den natursköna omgivningen är en fascinerande upplevelse.

Kiruna Schacksällskap löste alla organisatoriska problem effektivt och säkert. Harry Åhman och Hilding Brynhammar borgade för hemmaorganisationen och under tävlingen fick man förstärkning i form av J. E. Ekelund, Örebro, och Tore Ericson, Eskilstuna — överledare resp. biträdande — och deltagarna i Centralskolan behövde därefter inte vara oroliga.

"Jag har aldrig varit i Kiruna och reser dit som turist", framhöll Lundin när han anmälde sig till kongresstävlingarna. Det var måhända ärligt menat, men hans spel i landslagsklassen präglades inte på något sätt av vad man vanligtvis hänför till "turistklassen". Snart nog fick ungdomarna se att "gamle" (han är 56 numera) Lundin spelade som i fornstora dar. Martin Johansson, som efter sitt fenomenresultat i Stockholm vid årsskiftet var favorit, hade för det mesta ledningen, och förutom Lundin var Zäta Nilsson ända in till slutet med i segerstriden. Martin behövde endast en halvpoäng i sista ronden — då han mötte Burehäll som han "normalt" brukar besegra — men nervpressen (?) blev för stor och till allmän överraskning tog Burehäll hela poängen. När Zäta samtidigt besegrade Ek och Lundin remiserade med Åke Olsson så stod alla tre på samma slutpoäng!

Det bestämdes att ett dubbelrondigt särspel skulle äga rum. Detta spelades i Lidingö och Avesta under sista delen av juli.

Särspelet gick helt efter Lundins pipa, och

men förlorar mot Lundin i avgörande partiet.

det var sannerligen inte långt ifrån att han vann alla fyra partierna. I första partiet mot Martin Johansson hade han vinstställning i ett tornslutspel, men det allestädes närvarande tidsnödsspöket uppenbarade sig. Nåja, en enkel dragupprepning, tänkte "Ludde", så hinner jag räkna igenom vinstmanövern. Nu råkade han upprepa dragen en gång för mycket och så var det hänt. Remi!

I andra partiet mot Zäta hade Lundin en upplagd vinstfortsättning, spelade fel och förlorade. Därigenom behölls spänningen, och före avslutningen i Avesta 31 juli—1 augusti ledde Zäta Nilsson på 2 poäng före Lundin 1½ och Martin Johansson ½ poäng. Martin slog Zäta och sista partiet skulle bli avgörande. Lundin offrade pjäs och satsade väldeliga, Martin kom i tidtrång och förbisåg en räddande manöver. I 38:e draget tvingades Martin ge slaget förlorat.

Den sakkunniga och opartiska publiken hyllade Lundin entusiastiskt, och det var ingen dålig prestation det heller, när man vet hur populär Martin är hemma hos de sina.

Turisten blev alltså Sverigemästare, men det är sannerligen ingen turist vilken som helst, vilket bevisas av att han vunnit SM 4 gånger tidigare och tillhört de främsta spelarna i landet alltsedan slutet av 20-talet. Förra gången Lundin var Sverigemästare var 1946, då han vann i Motala.

Även internationellt har den nye mästaren haft många framgångar. Sålunda delade han redan 1941 andrapris i München med världsmästaren Aljechin. Segraren den gången hette Gösta Stoltz och han är ju inte okänd han heller. I Groningen 1946 blev Lundin pristagare i mycket svår konkurrens. Främsta bravaden var partiet mot Szabo, som belönades med första skönhetspriset och som gav upphov till Szabos världsbekanta "Lundinkomplex", ty ungraren har aldrig hämtat sig efter den lektionen.

Det är alltså en väl meriterad mästare och nu hoppas vi bara att den lundinska fighting spiriten ska räcka även i Leipzig, där han kommer att spela på andra bordet i Sveriges nationslag.

Resultat av särspelet: Erik Lundin, Stockholm, 2½ poäng, Zandor Nilsson, Stockholm, 2, Martin Johansson, Hedemora, 1½.

En 30-talists syn på SM-tävlingarna

För den som i likhet med skrivaren ej tidigare varit i tillfälle att kontinuerligt följa de intensiva dusterna under en schackkongress blev kirunaevenemanget en fascinerande upplevelse.

"De tolv vise männen" i sverigemästargruppen besöktes flitigast, varav förstås att stjärnkulten också grasserar på det schackologiska området. Under nio dagar smög jag mig omkring och stirrade andäktigt på våra schackess i full aktion alltifrån ständigt sinnrike nestorn *Erik Lundin*

över

färglöse men idogt laverande *Sven Carlsson*
skarpt men överoptimistiskt spelande *Zandor Nilsson*
välbalanserade gentlemannen *Martin Johansson*
sittfenomenet från Dalom *Sven Buskenström*
alltid efter angrepp strävande *Sture Nyman*
ojämnt spelande taktikern *Arne Burehäll*
elegant manipulerande *Bengt Hörberg*
till synes lugne men nervdallrande *Manne Joffe*
i tidsnöd iskallt lugne *Hans Ek*

fram till de två yngsta

sunt uppbyggande strategen *Berndt Söderborg* och
blixtspelande problembarnet *Åke Olsson.*

Schacket stod nu inte alltid på högsta nivå. Redan på ett tidigt stadium i ett parti bortskänktes en pjäs till motståndaren, varav man finner att schackblindheten även förekommer bland de högsta topparna.

Givetvis koncentrerades intresset på vad som hände ovanför schackbrädet, men ett studium av spelarnas fotarbeten avslöjade helt nya och intresseväckande aspekter. Ett otal varierande fotställningar fanns nämligen till beskådande, från Burehälls avspända benställning till Joffes komplicerade fotkombinationer. Den i Norrbotten florerande "schackdarren" — mästarklasspelande Folke Åström, Luleå, är starkaste aspiranten på länstiteln — är tydligen inte lokalt begränsad. För den icke initierade må här parentetiskt inskjutas att schackdarren ingår i en del spelares beteendemönster och innebär att foten — ofta båda fötterna — ej hålls stilla utan är i ständig darrning. "Darrigaste" partiet blev faktiskt det inofficiella dalamästerskapet mellan Martin Johansson och Sven Buskenström. Efter partiets slut gav "darrografen" samma utslag för båda parter, vilket innebar delad poäng i turneringstabellen. Ganska lustigt att just dessa två lugna herrar avreagerar sig så intensivt med fötterna. Något för en djuppsykolog.

Gunnar Forsberg,

känd schackjournalist i Norrland, följde SM-tävlingarna från ringside och delger i denna artikel läsarna sina intryck. Forsberg spelade i stockholmsklubben Wasa i slutet av 30-talet och var verksam i Örebro 1940—44 innan han begav sig norrut.

■ Turneringens solskensepisod inträffade lördagen den 9 juli. Föregående dag hade Erik Lundin och Zandor Nilsson drabbat samman, och trots att mörkret aldrig skilde kämparna åt i midnattssolens Kiruna avbröts partiet i alla fall för att slutspelas dagen därpå. Orsaken var följande. Även schackspelare fyller år, och just på lördag flyttade både Lundin och Nilsson upp en årsklass. Zandor Nilsson hade fått upp en klassisk vinstställning med dam och tre bönder mot Lundins tvåbondeförsedda drottning, men han hade inte hjärta att lugga en årsbroder på hela poängen och lät därför sin motståndare klara livet med evig schack. Eftersom båda hamnade på samma slutpoäng har skrivaren frågat sig om inte "födelsedagspartiet" avgjorde sverigemästerskapet 1960. Kanske, kanske inte. Som varje tävlingsspelare vet hade med ändrad partiutgång vederbörande inte lagt upp sina partier i fortsättningen på samma sätt som skedde, och därför hade det kunnat bli andra resultat i de återstående ronderna.

På 30-talet var ortodox damgambit och spanskt parti högsta mode. Fortfarande är intresset för den klassiske spanjoren vid liv, men annars var det kungsindiskt och sicilianskt för hela slanten.

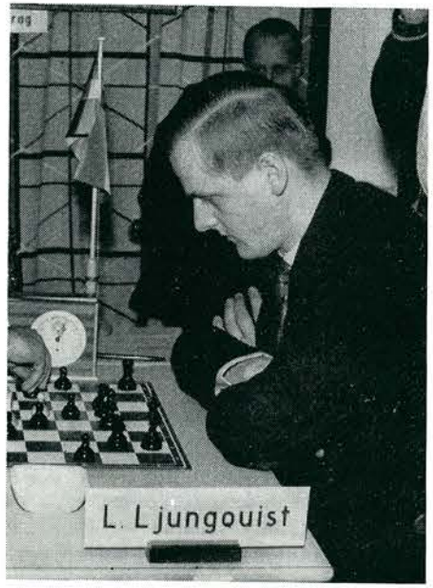
LANDSLAGSKLASSEN

Sverigemästargruppen	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1. E. Lundin, Stockholm	—	½	½	½	0	½	1	1	½	1	1	1	7½
2. Z. Nilsson, Stockholm	½	—	½	1	1	½	½	½	0	1	1	1	7½
3. M. Johansson, Hedemora	½	½	—	½	1	1	½	0	½	1	1	1	7½
4. S. Buskenström, Avesta ..	½	0	½	—	1	1	0	1	1	½	0	1	6½
5. B. Hörberg, Stockholm ..	1	0	0	0	—	½	1	1	½	0	1	½	5½
6. S. Nyman, Stockholm	½	½	0	0	½	—	1	0	1	½	½	1	5½
7. B. Söderborg, Stockholm ..	0	½	½	1	0	0	—	0	1	1	½	1	5½
8. A. Burehäll, Stockholm ..	0	½	1	0	0	1	1	—	½	0	½	½	5
9. Åke Olsson, Stockholm ..	½	1	½	0	½	0	0	½	—	½	½	½	4½
10. Sven Carlsson, Västerås ..	0	0	0	½	1	½	0	1	½	—	½	0	4
11. Hans Ek, Jönköping	0	0	0	1	0	½	½	½	½	½	—	½	4
12. M. Joffe, Solna	0	0	0	0	½	0	0	½	½	1	½	—	3

LANDSLAGSKLASSEN

Grupp 2	1	2	3	4	5	6	7	
1. L. Ljungquist, Jönköping	—	0	1	1	½	1	1	4½
2. B. Häggqvist, Stockholm	1	—	½	0	1	0	1	3½
3. Arvid Nilsson, Karlstad	0	½	—	1	1	0	1	3½
4. B. Ekenberg, Hälsingborg	0	1	0	—	½	½	1	3
5. J. Lindberg, Örebro	½	0	0	½	—	1	1	3
6. B. Lundgren, Göteborg	0	1	1	½	0	—	0	2½
7. K. E. Gannholm, Burs	0	0	0	0	0	1	—	1

Kvalificeringsgruppen — också kallad "visom-vill-upp-gruppen" — påminde något om en blindtarm med sin fåtaliga skara och enbart förmiddagsuppgörelser. Spelet var dock långtifrån förtvinat utan här bjöds på kampschack i rikt mått. Ett av kongressens mest rafflande partier spelades mellan onekligen fru Fortuna-gynnade jönköpingspojken Lennart Ljungquist och örebrolektorn John Lindberg. Höggradig tidsnöd utbröt på ömse håll och skrivaren var faktiskt lika skakad som parterna själva. Partiet slutade remi, vilket ånyo bekräftade regeln att ett mer eller mindre fredligt remislut kan ha föregåtts av händelserika situationer och knallhårt spel på ömse håll. Utrymmet tillåter inte att försöka ge en svag bild av allt det spännande och roliga som förekom i det demokratiska schackspelets "lägre-klass-uppgörelser", men så mycket vill jag dock säga att jag blev enormt imponerad av det mogna och skarpa spel som presterades av ungdomens män i de två juniorgrupperna.

Segraren i landslagsklassens kval-grupp. Spelar nästa år i Sverigemästargruppen.

Favoriterna svek i mästarklassen

Favoriterna svek i mästarklassen och fick så gott som undantagslöst nöja sig med mindre framskjutna placeringar. Ljungdahl hade förstås sina förespråkare, men i allmänhet ansågs Gösta Forslund och Hagberg ha största chansen i första gruppen innan tävlingarna började.

Forslund var emellertid för otränad och Hagberg för osäker i goda positioner, och 25-årige Ljungdahl hade säkrat sin seger redan före sista ronden.

Även C. Y. Johannesson var klar segrare före slutronden. Det går upp och ner här i livet. För några år sedan degraderades Calle till klass 1 och nu är han alltså landslagsman. TfS gratulerar en verklig kämpe, lika glad i såväl medgång som motgång.

I denna klass överraskade "tungviktaren" Malmström positivt medan Åström, Arnstam och Bengt Andersson svek förväntningarna, men det går ju flera tåg.

Ljungdahl

Johannesson

Mästarklassen grupp 1	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1. J. Ljungdahl, Hälsingborg	—	1	1	0	1	1	½	½	1	1	7
2. Å. Boman, Trollhättan	0	—	½	1	0	½	1	½	1	½	5
3. S. Hagberg, Stockholm	0	½	—	½	1	0	½	1	1	½	5
4. K. Kust, Solna	1	0	½	—	1	0	1	½	0	1	5
5. H. Brynhammar, Kiruna	0	1	0	0	—	1	½	½	½	1	4½
6. B. Westin, Lerum	0	½	1	1	0	—	½	½	½	½	4½
7. V. Larsson, Alva	½	0	½	0	½	½	—	½	1	½	4
8. G. Forslund, Sund	½	½	0	½	½	½	½	—	0	1	4
9. P. Wikström, Stockholm	0	0	0	1	½	½	0	1	—	1	4
10. L. Elander, Luleå	0	½	½	0	0	½	½	0	0	—	2

Mästarklassen grupp 2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1. C. Johannesson, Göteborg	—	1	½	½	½	1	1	½	½	1	6½
2. B. Malmström, Stockholm	0	—	0	1	1	½	1	1	0	1	5½
3. K. Wannrud, Degerfors	½	1	—	½	1	0	0	½	1	½	5
4. J. Mörby, Lidköping	½	0	½	—	½	1	1	½	½	½	5
5. J. Pettersson, Mokorset	½	0	0	½	—	1	½	½	½	½	4
6. F. Åström, Luleå	0	½	1	0	0	—	½	0	1	1	4
7. G. Magnusson, Stockholm	0	0	1	0	½	½	—	1	½	½	4
8. K. Arnstam, Hässleholm	½	0	½	½	½	1	0	—	0	1	4
9. B. Andersson, Stockholm	½	1	0	½	½	0	½	1	—	0	4
10. E. Wendelin, Sandviken	0	0	½	½	½	0	½	0	1	—	3

K. G. Dahl svensk juniormästare

Nytt deltagarrekord i Kiruna!

Det spelades starkt av många juniorer i Kiruna. Flera än någonsin förr i SM-sammanhang, vilket är särskilt glädjande med hänsyn till de långa resorna och dryga kostnaderna för deltagarna. Fagersta bidrog med en hel skolresa ute i studiesyfte och inte mindre än tio deltagare i juniorturneringen. Ett gott exempel på de kraftiga ungdomsvindar som blåser i många schackdistrikt. Dalarna fick också en spelstark och humörfrisk SM-finalist i Jörgen Olsson från Krylbo. Han fick denna gång nöja sig med andra plats men spelar på hemmaplan nästa år.

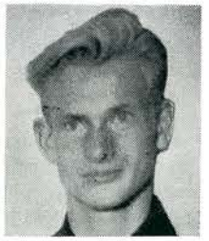
Striden i de två 28-mannagrupperna var spännande och bitvis sensationell som traditionen bjuder i JSM.

● Grupp I togs visserligen säkert av storfavoriten K. G. Dahl från Estuna utan förlustparti, men B. Hammar, Mjölby, en angenäm överraskning, hamnade på samma poäng trots förlust i deras inbördes parti. Man hade dock känslan av att den gode K. G. kunnat skärpa sig och hämta mera poäng om det varit nödvändigt. Nu "joggade" han i mål med två remipartier i de sista ronderna.

Bengt Bergström, Stockholm, tog tredjeplatsen klart före det övriga jämna fältet. Han hade väl med sitt vassa spel haft de största förutsättningarna att allvarligt hota Dahl men tappade stinget i sista hälften av turneringen.

Anders Willén, Kristianstad, och Lars E. Persson, Domsjö, gjorde fina debuter (beträffande Willén var det synnerligen väntat) och är nog båda segeraspiranter nästa år. Sture Gustafsson, Borås, travade orent ett par gånger under loppet men kämpade sig fram till sin vanliga prisplacering. Humörfriskast i gruppen var Bengt Karlsson, Kneippbaden. Leif Åhman, Kiruna, behöver några matskedar rutin och självförtroende.

● I grupp II vann inte Göran Broström i år heller. Han var otäckt mycket favorit och därtill ganska otränad. Ett bistert utgångsläge! Det visade sig också i spelet, som var spänt, en aning tveksamt, och ledde till ideliga tidsnödssketcher där visserligen Görans rutin och slagkraft firade triumfer. Det blev till sist lite för många remier och den vanliga andraplaceringen.

K. G. Dahl

Under tiden spelade den stora överraskningen Jörgen Olsson från Krylbo starkt, kombinationsrikt och spelöppningsmässigt väl förberedda partier. Alla visste före turneringen att Jörgen var bra men inte att han var så farlig! Han är endast 15 år, och i honom har vi fått en spelare som man kan vänta stora saker av.

L. I. Holst, Fagersta, pressade Jörgen hårt i sista ronden och kunde med en vinst, som låg inom räckhåll i partiet, ha gått till finalen i sista ögonblicket.

Radioschackveteranen Peter Bergström, MP, var också uppe och nosade på ledningen men i näst sista ronden råkade han ut för Jörgen Olsson i segerhumör.

Sandström, Solna, Tapper, Mjölby, och Sven-Åke Johansson, Borås, gjorde fina insatser och har alla goda utvecklingsmöjligheter liksom S. A. Lindström som svarade för bästa Kiruna-insatsen i JM. Malmdin, Sundsvall, och Krister Berg, Manhem, hade väl de flesta väntat sig att få se längre fram i toppen.

● I det första finalpartiet kombinerade Jörgen Olsson slarvigt och fann sig sittande med en pjäs mindre i stället för den merbonde han hade tänkt sig. Det var inget annat att göra än att ge upp. Det andra partiet spelade Jörgen trots detta optimistiskt på vinst, och K. G. Dahl fick uppbjuda alla sina försvarstalanger för att inte råka i underläge. Partiet slutade med ett spännande tidsnödstumult där K. G. med kalla nerver och god teknik forcerade remischackar eller vinstställning. Det blev alltså remischackar, och Dahl var korad till en mycket värdig juniormästare efter att med finalpartierna inräknade ha tagit 6 vinster och 5 remier i mycket hård konkurrens.

Uno Körling

Åtta nya mästare korade i Kiruna

Bo Göransson

Bo Göransson, studerande i Västerås men ursprungligen Kramforsbo, visade de rätta takterna och klippte av all diskussion genom att vinna samtliga partier. Har tidigare spelat i det svenska studentlandslaget.

Ove Kinnmark

*Ove Kinnmark, 15-*årig skolgrabb som spelar för Majornas SS, är ju tidigare känd för tidskriftens läsare genom sina bedrifter bland juniorerna. Nu visade han också farbröderna var skåpet skulle stå.

Gustav Eriksson. Spelat i Hedemora SS sedan 1940. I SM endast 2 gånger och det har blivit full utdelning. Vinst i klass 2 1958. Nu återigen vinst. Om man får tro Martin Johansson, så är Eriksson snart uppe i landslagsklassen.

Gustav Eriksson

Stellan Persson, Malmö. Organisationsman, som också hinner med att spela. Distriktsmästare i Skåne redan 1955. Tidigare pristagare i klass 1, innan det nu verkligen ville sig.

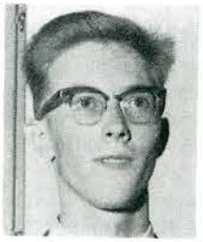

Stellan Persson

Richard Müller

Richard Müller, Eskilstuna. Kommer ursprungligen från Tyskland, men har börjat tävlingsspela i Sverige. Gjorde sensation 1959 genom att vinna elva raka i Västerås och var obesegrad även i år. En raka spårets man.

Hans-Ove Hålén

Hans-Ove Hålén, Umeå, vann första gruppen. Känd juniorstjärna, som i likhet med Kinnmark satte de äldre kollegerna på plats. Juniormästare 1957. Framtidslöfte.

S. Kärrman, Lerum. Den livaktiga klubben från Lerum har för vana att matcha fram en ny mästare varje år. Den här gången var det Kärrmans tur. Säker och rutinerad spelare.

S. Kärrman

H. Lantz, Stockholm. Obotlig optimist. Står alltid bra. Tidigare bowlingspelare. Troligen bättre i schack. Siktar på landslagsklassen. Ingen större respekt för dem som spelar där.

H. Lantz

Partier

Partiredaktör BENGT HÖRBERG
Rådjursstigen 6, Solna.

Som vanligt domineras tidskriftens augustinummer av SM-tävlingarna. Partiavdelningen rymmer en hel del från Kiruna.

Däremot har vi inte tagit med särspelspartierna, men de kommer, var så lugna. I nästa nummer återfinns de alla sex och dessutom naturligtvis partier från den aktuella turneringen i Köpenhamn m. fl.

Nu presenterar vi alltså en bukett partier från Kiruna och börjar som sig bör med

LANDSLAGSKLASSEN

Nr 82. SPANSKT

Sven Carlsson		E. Lundin	
1. e4	**e5**	**2. Sf3**	**Sc6**
3. Lb5	**a6**	**4. La4**	**Sf6**
5. 0—0	**b5**	**6. Lb3**	**Le7**
7. a4			

Som omväxling mot det alldagliga 7. c3; spelet får också rätt snart nya konturer.

7. —	**Lb7**	**8. a×b5**	**a×b5**
9. T×a8	**L×a8**		

Lika bra eller kanske bättre vore 9. — D×a8.

10. Sc3	**0—0**	**11. d3**	**b4**
12. Sd5	**Sa5**	**13. S×e7†**	**D×e7**
14. La2	**c5**	**15. Lg5**	**h6**
16. Lh4	**b3**		

En intressant idé, men draget får större framgång än det förtjänar. Ty på det rätta 17. L×b3 S×b3 18. c×b3 De6 19. Sd2 får svart nöja sig med en obetydlig positionsfördel. Svart har emellertid räknat rätt så till vida att vit "inte har lust" att slå med löparen.

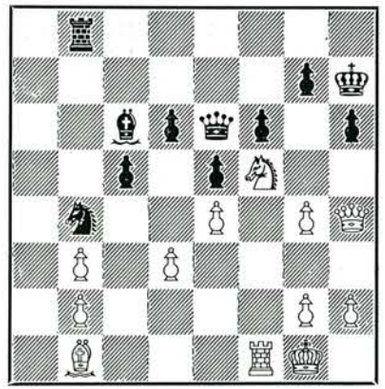
17. c×b3	**Sc6!**		

Nu däremot har svart tydlig kompensation för bondeoffret. Löparen spelar en ovärdig roll på bl.

18. Dd2	**Sb4**	**19. Lb1**	**Tb8**
20. Lg3	**d6**	**21. Sh4**	**Sh5**
22. Sf5	**De6**	**23. Dd1**	**S×g3**
24. f×g3	**Kh7**	**25. Dh5**	**Lc6**

Vits angrepp måste ägnas nödig uppmärksamhet.

26. g4	**f6**	**27. Dh4**	

I denna ställning hotar vit omedelbar vinst genom 28. S×h6! g×h6 29. T×f6.

27. —	**Tf8**	**28. De1**	

Då angreppet inte kommer längre måste vit tänka på damflygelns försvar.

28. —	**g6**

En onödig försvagning och även tempoförlust. Bättre 28. — D×b3, eftersom 29. S×d6 D×b2 vore tacksamt för svart och 29. Dc3 De6 betyder en viktig tempovinst.

29. Se3	**D×b3**	**30. Dc3**	**De6**
31. h3(?)			

Efter 31. Lc2! har vit inget att frukta (utom tidsnöden).

31. —	**La4!**	**32. Sc2**	**Sc6**
33. Dc4			

Tidsnöden rasar i den numera svåra ställningen för vit. Dambytet förenklar svarts uppgift i högsta grad.

33. —	**D×c4**	**34. d×c4**	**Tb8**
35. Se3	**T×b2**	**36. Sd5**	**Kg7**
37. S×f6	**Sd4**	**38. Sd5**	**Se2†**
39. Kh2	**Lc6**	**40. Se7**	**Lb7**
41. Sd5			

Eller 41. Tf2 T×b1 42. T×e2 Tc1.

41. —	**L×d5**	**42. e×d5**	**Sc3**
43. Ld3			

Vit gav upp efter avbrottet utan fortsatt spel. Det skulle nämligen följa 43. — e4 44. Tc1 e×d3 45. T×c3 d2 46. Td3 Kf6 osv. (47. Kg3 Tb3!).

Anm. av E. Lundin

Nr 83. BENONI

M. Johansson		H. Ek	
1. d4	Sf6	2. c4	c5
3. d5	e6	4. Sc3	e×d5
5. c×d5	g6	6. Sf3	d6
7. e4	Lg7	8. Lf4	0—0
9. Sd2			

Vit anlägger partiet mycket beaktansvärt. Textdraget avser att hindra Lg4 med avbyte på f3.

9. —	Te8	10. Le2	a6
11. a4	Dc7	12. 0—0	Sbd7
13. h3	Se5	14. Lh2	

Nu hotar f4 med allehanda upprullningsmöjligheter för vit. Svarts följande drag är därför tvunget, men också starkt.

14. —	g5!	15. f4	g×f4
16. L×f4	Sfd7		

Som kompensation för den försvagade kungsställningen behärskar svart punkten e5, vilket är av stor betydelse i dylika positioner.

17. Dc2	b6	18. Sd1	Sf8

Vid analyser efter partiet ansåg Martin Johansson detta vara ett fel på grund av det följande svaret. Så är emellertid knappast fallet, utan felet kommer först senare.

19. Lg5	Tb8	30. Se3	b5
21. a×b5	a×b5	22. Kh1	Db6
23. Lh5	c4	24. Sf5	L×f5
25. e×f5	Dd4?		

En felbedömning av situationen. Efter det betydligt starkare 25. — Sd3 var det inte så lätt för vit att komma vidare, även om han med 26. f6 kunde trängt tillbaka svarts löpare.

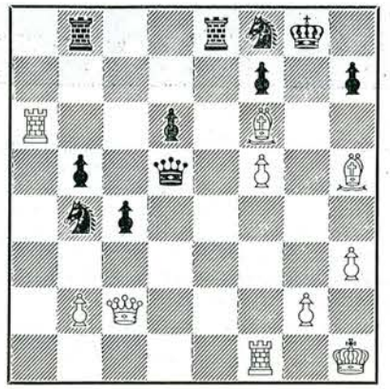
26. Se4!

En stark ripost. Nu går varken 26. — Dd3 eller 26. — Sd3 på grund av hotet mot d6 och f7.

26. —	D×d5	27. Ta6!	Sc6
28. Sf6†			

Inledningen till en elegant och tvingande avslutning.

28. —	L×f6	29. L×f6	Sb4

30. Dc1	Dd3	31. Dh6	Dg3
32. L×f7†!	K×f7	33. Ta7†	Uppg.

Anm. av B. Hörberg

Nr 84. SPANSKT

Z. Nilsson		S. Buskenström	
1. e4	e5	2. Sf3	Sc6
3. Lb5	a6	4. La4	Sf6
5. 0—0	Le7	6. Te1	b5
7. Lb3	d6	8. c3	0—0
9. h3	Sa5	10. Lc2	c5
11. d4	Dc7	12. Sbd2	Ld7

Detta drag har länge ansetts vara ett av de solidaste, men vits nästa drag, som med framgång prövats i de senaste årens sovjettävlingar, ställer det på de hårdaste prov.

13. b4!	c×b4	14. c×b4	Sc6

Vad annars? Efter 14. — Sc4 15. S×c4 b×c4 (D×c4 16. Lb3) har svart en ohjälplig svaghet i sin isolerade c-bonde. På direkt 14. — Tac8 kan vit avveckla till ett fördelaktigt slutspel med 15. b×a5 D×c2 16. La3! Tfe8 17. d×e5 d×e5 18. L×e7 T×e7 19. D×c2 T×c2 20. Tec1.

15. a3	Tac8	16. Lb3	e×d4
17. Lb2	Se5		

Boleslavskij rekommenderar här 17. — d3 och anser att svart har fullvärdigt spel, en uppfattning som kommentatorn knappast kan dela. Vit har uppnått sitt viktigaste strategiska mål, att framtvinga avbytet på d4, och har sitt löparpar posterat på bästa tänkbara sätt i motsats till svart, som därtill har en dålig bonde på d6.

18. L×d4	Sd3	19. Te3	Sf4
20. Lb2!	Db7	21. Sd4	d5

Förlorar forcerat en bonde men är trots allt svarts bästa chans, ty vit hotar 22. Df3 med insnörning av den svarta ställningen.

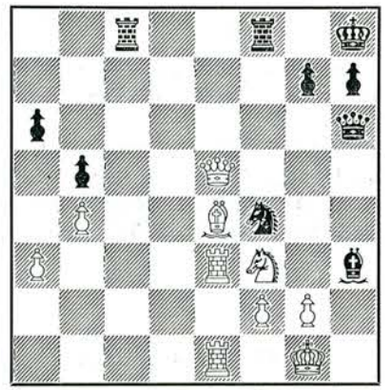
22. e5	Se4	23. S×e4	d×e4
24. Lc2	f5!	25. e×f6	L×f6
26. L×e4	Db6		

Vit har visserligen vunnit bonde, men svart har i gengäld besatt starka linjer och hans springare på f4 utövar ett besvärande tryck. Ett bevis på ställningens faror utgör försöket att fördriva denna springare med 27. Se2?, på vilket skulle följa L×b2 28. Db3† Tc4! 29. D×b2 T×e4! 30. T×e4 S×h3† med vinstspel.

27. Tb1	Tcd8	28. Db3†	Kh8
29. Sf3	Le6	30. Dc2	Tc8
31. Dd2	Lc4	32. L×f6	D×f6
33. Db2	Dh6	34. Tae1	Le6
35. De5			

Vit har nu fullständigt konsoliderat sin ställning och hotar det starka 36. Sg5. Svart gör därför ett desperat försök att komma till angrepp.

35. — L×h3

36. Sg5!

Pjäsoffret hade antagligen lugnt kunnat antagas, men textdraget är effektivare.

36. —	Lg4	37. Lb7!	Tcd8
38. D×f4			

Enklare 38. Sf7† T×f7 39. De8† Tf8 40. D×d8 med lätt vinst.

38. —	T×f4	39. Te8†	Tf8
40. Sf7†	Kg8	41. S×h6†	g×h6
42. T×d8	T×d8	43. L×a6	

Slutspelet är lätt vunnet för vit och tarvar inga kommentarer.

43. — Td5 44. Lb7 Td3 45. Te3 T×e3 46. f×e3 Ld7 47. Kf2 Kf7 48. Kf3 Ke6 49. Ke4 h5 50. g3 h6 51. Ld5† Kf6 52. Kf4 Le8 53. e4 Ld7 54. e5† Ke7 55. Ke4 Uppgivet.

Anm. av Z. Nilsson

Nr 85. FRANSKT

L. Ljungqvist		K. E. Gannholm	
1. e4	e6	2. d4	d5
3. Sd2	f5		

Denna fortsättning kom till användning bl. a. i ett parti Rossolimo—Gudmundsson, Amsterdam 1950, och även Ståhlberg har använt den vid något tillfälle. Keres betraktar draget som spelbart men pekar också på vissa av dess skuggsidor, som kommer särskilt väl till synes i detta parti.

4. e×f5	e×f5	5. Ld3	Sf6
6. Se2	Ld6	7. c4	0—0

Här borde svart först ha säkrat sitt centrum med c6, såsom i det ovannämnda partiet.

8. c×d5	Kh8	9. Sf3	Lb4†
10. Kf1!			

Spelat med fin uppfattning om ställningens möjligheter.

10. —	S×d5	11. h4!	

Den vite monarken står tryggt på f1 — den svarte har det långt besvärligare med hänsyn till de många svaga punkterna (e5 och g5 särskilt). De vita springarna är synnerligen effektivt posterade.

11. —	Sd7	12. h5	S7f6
13. Lf4			

Vit är villig att avstå från sitt löparpar för att få fältet f4 för sin springare och det farliga hotet Sg6†.

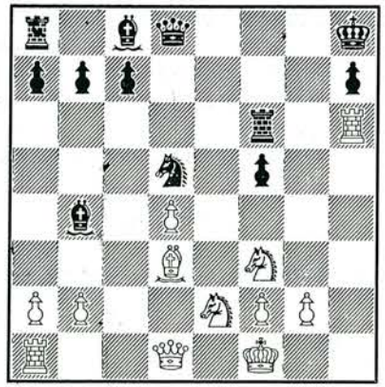
13. —	Sg4?		

Ett obegripligt drag. Det ligger närmare till hands att spela 13. — Le6 eller att föra den deplacerade löparen b4 i spel genom 13. — Ld6.

14. h6	g×h6		

Detta är väl ändå att utmana ödet. Bättre 14. — g6, även om den svarta ställningen även då bjuder på angreppspunkter.

15. L×h6	S×h6	16. T×h6	Tf6

17. Sg5!

En prima överraskning för svart. Vit vinner forcerat h-bonden och snart också partiet.

17. — Kg8 18. T×h7 Tf8

Inte Tg6? för Th8†! med damvinst.

19. Th5 Le7

Äntligen har svart kommit på idén att föra denna löpare i spel, men nu är det för sent.

20. Dd2 Sf6 21. Lc4† Kg7 22. Sf7

och svart gav upp inför matt eller damförlust.

Anm. av Z. Nilsson

MÄSTARKLASSEN

Nr 86. DAMGAMBIT

J. Ljungdahl (Hälsingborg)		**B. Westin** (Lerum)	
1. d4	**d5**	**2. c4**	**c6**
3. Sf3	**Sf6**	**4. Sc3**	**e6**
5. e3	**Sbd7**	**6. Ld3**	**d×c4**
7. L×c4	**b5**	**8. Lb3**	

Enligt Pachman är detta drag svagare än 8. Ld3, då vit nu förlorar kontrollen över fältet e4.

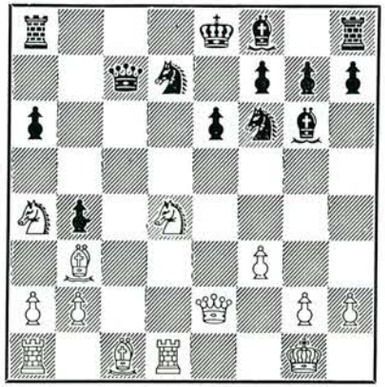
8. — a6

Här är 8. — b4 betydligt starkare för att efter 9. Se2 fortsätta med La6 och svart står utmärkt.

9. 0—0 c5 10. De2 Lb7
11. Td1 Dc7 12. e4!

Ett logiskt bondeoffer för att öppna linjer för det tunga artilleriet.

12. — c×d4 13. S×d4 b4
14. Sa4 L×e4 15. f3 Lg6

16. L×e6!

Ett pjäsoffer som svart inte kan anta, då han efter 16. — f×e6 17. D×e6† skulle stå maktlös mot de många hoten.

16. — Le7 17. L×d7†!

Svart är förlorad. På 17. — S×d7 följer avgörande 18. Te1, och han föredrar därför att offra kvalitet.

17. — D×d7 18. Sb6 Db7 19. S×a8 0—0 20. Lf4 T×a8 21. Tac1 Sd5 22. Sc6 S×f4 23. S×e7† Kf8 24. S×g6† h×g6 25. De5 g5 26. Tc7 Uppgivet.

Anm. av B. Hörberg

Nr 87. HOLLÄNDSKT

C. Johannesson (Göteborg)		**G. Magnusson** (Stockholm)	
1. Sf3	**f5**	**2. c4**	**Sf6**
3. g3	**e6**	**4. Lg2**	**c6**
5. b3	**d5**	**6. Lb2**	**Le7**
7. 0—0	**0—0**	**8. d3**	**De8**
9. Sbd2	**Dh5**		

Svarts chanser i holländskt ligger på kungsflygeln, medan vit får söka sina i centrum och på damflygeln. På h5 står svarts dam mycket bra, som Botvinnik visat i flera partier.

10. Tc1 Sbd7 11. a3 Ld6
12. d4

Vit överger sin ursprungliga plan att spränga på e4 och gör en tempoförlust. Som spelet är slutet har den ingen större betydelse.

12. — f4

Förhastat. I avsikt att dölja planerna var 12. — g5 att föredra. Även 12. — a5 förtjänade beaktande.

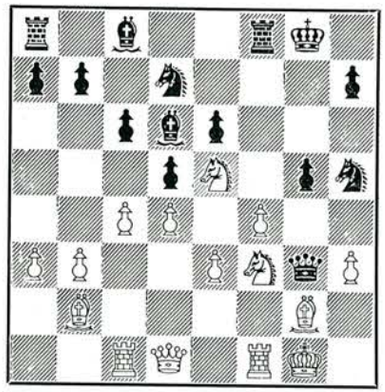
13. g×f4 L×f4 14. e3 Ld6
15. Se5 Dh4

Dambyte ingår inte i svarts planer, men på h6 hade damen i alla fall stått tryggare.

16. h3 g5 17. f4 Sh5?

Svart glömmer att damen står på en utsatt plats och eftersträvar obekymrat angrepp. Antagligen har han underskattat vits starka 19:e drag.

18. Sdf3 Dg3

19. f×g5!

Vederläggningen av svarts 17:e drag. Den svarta damen är fångad och kan endast undslippa med stora materiella förluster.

19. — c5

Efter 19. — T×f3 hade damen visserligen sluppit undan, men priset hade varit för högt.

20. Lc3 c×d4 21. Le1

och vit vann efter ytterligare ett tiotal drag.

Anm. av B. Hörberg

KLASS 1

Nr 88. KUNGSINDISKT

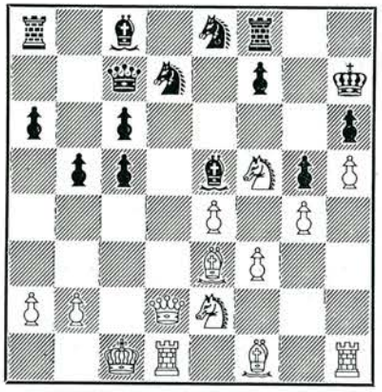
Stellan Persson (Malmö)		**Å. Ohlin** (Borås)	
1. c4	**Sf6**	**2. Sc3**	**g6**
3. e4	**d6**	**4. d4**	**Lg7**
5. f3	**0—0**	**6. Le3**	**h6**

Det är väl knappast troligt, att detta är att föredra framför det vanliga e5.

7. Sge2 Sbd7 8. g4 Se8
9. Dd2 Kh7 10. 0—0—0 e5
11. h4 a6 12. Sg3 c6
13. h5 g5

Så gott som tvunget, då ett öppnande av h-linjen vore alltför riskabelt.

14. Sf5 b5 15. c5! d×c5
16. d×e5 L×e5 17. Se2 Dc7

En intressant ställning, med goda möjligheter för vit. Han finner också en fortsättning, som snabbt bryter svarts motstånd.

18. f4! g×f4 19. L×f4 L×f4
20. S×f4 Se5 21. Sg6! f×g6
22. D×h6† Kg8 23. h×g6 S×g6
24. D×g6† Sg7 25. Sh6†

Inför matten gav svart upp. En god prestation av Persson.

Anm. av A. Werle

Nr 89. CARO-KANN

H.-O. Hålén (Umeå)		Sven Andersson (Karlskoga)	
1. e4	c6	2. d4	d5
3. Sc3	d×e4	4. S×e4	Lf5

Efter Botvinniks framgångar med denna variant i VM-matchen med Tal spelas 4. — Lf5 betydligt oftare än det tidigare så populära 4. — Sf6.

5. Sg3	Lg6	6. h4	h6
7. Lc4	e6	8. S1e2	Sf6
9. Sf4	Lh7	10. De2	Ld6

Hittills har spelarna följt 7:e VM-partiet, men nu avviker vit. Tal spelade 11. Le3 och erbjöd ett bondeoffer, vilket Botvinnik visligen avstod ifrån.

11. Sgh5	0—0	12. g4	Te8
13. Le3	e5	14. S×f6†	D×f6
15. Sh5	De7	16. d×e5	L×e5
17. 0—0—0	Sd7	18. Th3	Sb6

Ett missgrepp. Vit nonchalerar nu och i fortsättningen fängslingen på e-linjen. På sin plats var 18. — b5 19. Lb3 a5, eller 19. Ld3 Db4.

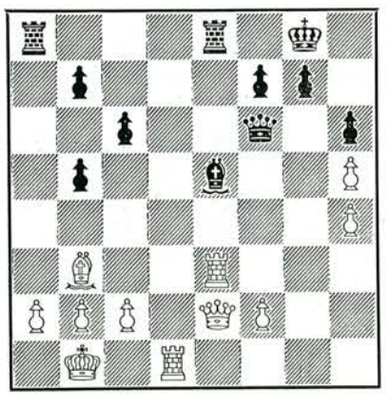
19. L×b6!

Den öppnade a-linjen får svart ingen nytta av.

19. —	a×b6	20. Kb1	b5
21. Lb3	Lg6?		

Nu får vit tillfälle att avgörande förstärka sitt spel. Enda möjligheten att någorlunda helskinnad dra sig undan var 21. — g6.

22. Te3	L×h5	23. g×h5	Df6

24. f4!	Tad8	25. Te1	

Betydligt enklare var 25. T×d8 med pjäsvinst, men vit tappar plötsligt tråden.

25. —	D×f4	26. L×f7†?	

Återigen svagt spelat. 26. T×e5 T×e5 27. D×e5 strandade visserligen på 27. — D×e5, men 26. Tf3 var tillfyllest för vinst.

26. —	Kh8?		

Nu går det åter efter ritningarna. Hade svart emellertid spelat 26. — D×f7 så hade väl partiet blivit remi.

27. L×e8 Uppgivet.

Ett egendomligt slut!

Anm. av B. Hörberg

Nr 90. DAMGAMBIT

Stig Kärrman (Lerum)		Stig Andersson (Svanskog)	
1. d4	d5	2. c4	Sf6

Marshalls drag. Mindre vanligt och av tvivelaktigt värde. Svart uppger utan tvingande skäl sin bondeposition i centrum.

3. c×d5	c6		

En hemkokt knäck? I varje fall torde vit utan risk kunnat knapra i sig den.

4. Sf3	c×d5	5. e3	a6
6. Sc3	Sc6	7. Ld3	Lg4(?)
8. h3	Ld7	9. a3	e6
10. Ld2	Ld6	11. Tc1	De7
12. 0—0	Tc8	13. Sa4	0—0
14. Sb6	Tcd8	15. S×d7	S×d7?

Svart har hittills spelat ganska planlöst och gör nu ett direkt förbiseende som kostar bonde. Det var inget fel på D×d7.

16. L×a6	Sf6	17. Lb5	Tc8?

Varsågod, en knäck — förlåt — bonde till! Men svarts ställning var i vilket fall som helst sådan, att den knappast kunde göra någon människa glad. Kärrman slog, L×c6, men fick kämpa ända till 37:e draget innan Andersson gav slaget förlorat.

Anm. av A. Werle

Nr 91. SICILIANSKT

Ivar Jansson (Västerås)		Gustav Eriksson (Hedemora)	
1. e4	c5	2. Sf3	d6
3. d4	c×d4	4. S×d4	Sf6
5. Sc3	g6	6. Le2	Lg7
7. 0—0	Sc6	8. Le3	0—0
9. Sb3	a6		

Teorin rekommenderar främst Le6, som säkert är det mest logiska.

10. f4	b5	11. a3	Lb7
12. De1(?)			

Dåligt. Bättre var t. ex. Lf3.

12. —	b4	13. a×b4	S×b4
14. Ld3	Sg4	15. De2	S×e3
16. D×e3	Tc8	17. Sa5	La8
18. Sc4?			

Vit har inte fått något ut av öppningen och gör nu ett direkt förbiseende, som kostar bonde.

18. —	T×c4	19. L×c4	S×c2
20. Dd3??			

Ett fel kommer sällan ensamt, sägs det, och detta misstag får avgörande följder. Vit måste med De2 eller Dd2 hålla b-bonden garderad.

20. —	S×a1	21. T×a1	Db6†

Vit gav upp då D×b2 följer.

Anm. av A. Werle

Nr 92. DAMGAMBIT

R. Müller (Eskilstuna)		B. Boberg (Stockholm)	
1. d4	d5	2. c4	e6
3. Sc3	c5	4. e3	c×d4
5. e×d4	Lb4		

Det vanliga spelsättet, 5. — Sf6 6. Sf3 Le7 med ungefär lika chanser, är att föredra.

6. Sf3	Sf6	7. a3	L×c3†
8. b×c3	Se4	9. Dc2	0—0
10. Ld3	f5	11. 0—0	Sc6
12. Td1	Df6	13. Lf4	g5?!

Käckt spelat, men svart borde nog hellre tänkt på sin utveckling.

14. c×d5

Starkt i fråga kom att avstå från detta avbyte, som ger svarts löpare fältet e6.

14. —	e×d5	15. Le5	S×e5
16. S×e5	Le6	17. c4	Tac8
18. L×e4	f×e4	19. c5	Tc7
20. a4	a6	21. Dd2	Df4
22. De3	Lc8	23. Tab1	Tf6
24. Tb4	D×e3	25. f×e3	Te7
26. Tdb1	Kg7	27. Tb6	T×b6

Något bättre var väl Tee6, men efter 28. a5, som gör avbytet T×b6 29. a×b6 med hotet c6 olämpligt för svart, är Boberg ändock i en trängd situation.

28. T×b6	h6	29. Kf2	Te6
30. Td6!			

Vits hemliga vapen. Svart är förlorad.

30. —	Tf6†	31. Ke1	Le6
32. Sd7!	Tg6	33. Sb6	Lf7
34. Td7	Tc6	35. T×b7	

och efter ytterligare några drag gav svart upp.

Anm. av A. Werle

Nr 93. KUNGSINDISKT

N. Sjöqvist (Degerfors)		Bo Göransson (Västerås)	
1. d4	Sf6	2. c4	d6
3. Sc3	g6	4. e4	Lg7
5. f3			

Sämischvarianten. En skarp fortsättning, som nu är på modet i de finaste kretsar.

5. —	0—0	6. Le3	c6
7. Dd2	Te8	8. 0—0—0	a6
9. g4	Da5	10. a3?	

Vad är nu detta? Först ger vit ståndskall på kungsflygeln och så sticker han plötsligt svansen mellan benen. Konsekvent och bra var h4.

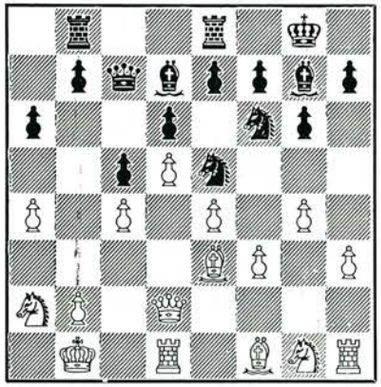
10. —	Sbd7	11. Sa2	Dc7

Det mesta är obegripligt. Vit, som har vissa angreppschanser, spelar på dambyte. Svart avböjer och blir till slut framgångsrik i sina förehavanden.

12. Kb1	c5	13. d5	Tb8
14. a4	Se5	15. h3(?)	Ld7?!

Kombination eller förbiseende? I varje fall hade det varit intressant att se hur Göransson tänkt sig fortsättningen efter 16. f4(!).

Men Sjöqvist är alldeles för försiktig för att våga något dylikt.

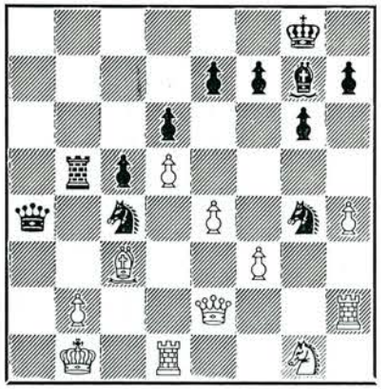
16. Sc3(?) b5 17. c×b5 a×b5
18. S×b5 L×b5 19. L×b5 T×b5!

Svart är sannerligen inte buskablyg, men han har rätt att vänta sig mycket av linjespelet.

20. a×b5 Tb8 21. De2 Da5
22. Ld2 Da4 23. Lc3 Sc4
24. Th2 T×b5 25. h4

Det var allt litet sent det. Men faktum är att svart nu står utsökt och endast en underkur skulle kunna rädda vit. Nu gör motståndaren processen kort med honom.

25. — S×g4!

26. L×g7 K×g7 27. Td2 S×d2†
28. D×d2 S×h2 29. D×h2 Dd1†

Och matt i nästa drag.

Göransson har heder av sin målmedvetna segervilja.

Anm. av A. Werle

Nr 94. DAMGAMBIT

Börje Persson (Falköping) — **Ove Kinnmark** (Göteborg)

1. d4 d5 2. Sf3 Sf6
3. c4 e6 4. Sc3 Sbd7
5. e3 c6 6. Dc2 Ld6
7. b3 0—0 8. Lb2 d×c4
9. b×c4 e5!

En för varianten karaktäristisk framstöt. Kinnmark, liksom våra unga spelare i allmänhet, har god teorikännedom.

10. Td1 e×d4 11. T×d4

Av de tre slagmöjligheterna är nog denna minst ägnad att förstärka vits spel.

11. — De7 12. Le2 Te8
13. 0—0 Sf8 14. Tfd1 Lc5
15. T4d2 Sg6 16. Sa4 Lb4
17. L×f6 D×f6 18. Td4 De7
19. c5 La5 20. Ld3 Le6
21. Lf5 Tad8 22. L×e6 D×e6
23. Sg5 De7 24. Se4 T×d4
25. T×d4 Td8

Med riktig uppfattning av positionen styr svart hän mot ett slutspel, där han åtminstone inte har de sämre chanserna.

26. T×d8† D×d8 27. Sd6 Dd7
28. Sb2 Ld8 29. Sd3 b6!
30. Se4 Lc7 31. Dc3?

Bättre var att med f4 eliminera svagheten på bakre raden, även om svart också därpå står något bättre.

31. — Se5! 32. Sb2?

För att rädda bonden var det nödvändigt att spela 32. c×b6 a×b6 33. Se1.

32. — Dd5 33. Dc2 D×a2

Nu är partiet avgjort. Svart har två fribönder på damflygeln, och vit har ingen kompensation.

34. f4 Sg4 35. Sg5?

Kostar pjäs, men det spelar ingen roll vad vit gör. Angreppet mot svarts kung är ofarligt.

35. — Da1† 36. Sd1 S×e3
37. D×h7† Kf8 38. Dh8† Ke7
39. Kf2 S×d1† 40. Kg3 Dc3†

Uppgivet.

Anm. av A. Werle

Nr 95. OREGELBUNDET

Anders Andersson (Alingsås) — **H. Lantz** (Stockholm)

1. e4 e5 2. Sf3 d5

Detta drag anses inkorrekt, men det dyker upp då och då främst naturligtvis i överraskningssyfte. Vit har nu två fördelaktiga fortsättningar: 3. e×d5 e4 4. De2 De7 5. Sd4 De5 6. Sb5 Ld6 7. d4 De7 8. c4 Lb4† 9. Ld2 L×d2† 10. S×d2 a6 11. Sc3 f5 12. 0—0—0 och vit står på vinst enligt partiet Morphy—Mongredien, Paris 1859, eller 3. S×e5 d×e4 4. Lc4 Dg5 5. L×f7† Ke7 6. d4 D×g2 7. Tf1 Lh3 8. Lc4 också med fördel för vit.

I partiet försöker vit något helt annat och sämre.

3. c3 Sc6 4. Lb5 Lg4
5. L×c6† b×c6 6. Da4 Dd6
7. e×d5 L×f3 8. g×f3 D×d5

Vits ställning tilltalar knappast en estet och hans ogynnsamma bondeformation gör det svårt att organisera ett försvar.

9. Dd1 f5 10. d3

Även 10. d4 hade sina dåliga sidor, men var kanske bättre.

10. — Td8 11. Lg5 Le7 12. Tg1 L×g5
13. T×g5 g6 14. Sa3 Sf6 15. Db3
D×b3 16. a×b3 T×d3

Äntligen inkasserar svart den svaga bonden.

17. Ke2 Td5 18. Sc4 0—0
19. T×a7

Den materiella jämvikten är återställd, men nu visar sig svagheten i vits kungsställning.

19. — Sh5! 20. Ta1

Vit hade inte tid att slå bonden på c7, ty efter 20. T×c7 Sf4† 21. Ke1 Tfd8 22. Se3 Td2 skulle svarts torn segrande tränga in på andra raden.

20. — Sf4† 21. Ke1 Tfd8 22. b4 h6 23. Tg3 Kf7 24. h4 Kf6 25. Tg1 Td3 26. Tg3 T3d5 27. Tg1 Td3 28. Tg3 g5 29. h×g5† h×g5 30. Tg1

Det gick inte att hålla bonden. Svart hotade med Th8.

30. — T×f3

och svart vann efter ytterligare 12 drag.

Anm. av B. Hörberg

JUNIORKLASSEN

Nr 96. KUNGSGAMBIT

K. G. Dahl (Estuna) — **A. Willén** (Kristianstad)

1. e4 e5 2. f4

Bravo! Kungsgambiten ingår naturligtvis i den svenska juniorelitens repertoar och ibland plockas den fram.

2. — e×f4 3. Sf3 Le7
4. Lc4 Sf6!

Ett viktigt drag i varianten. På 5. Sc3 har svart möjligheten S×e4.

5. e5 Sg4!

Starkare än Sh5.

6. 0—0

Här avviker vit från huvudvarianten: 6. Sc3! d6! 7. e×d6 L×d6 8. De2† De7 9. D×e7† K×e7 10. Sd5† Kd8 11. d4 och spelet är utjämnat.

6. — d6

Euwe anger Sc6! 7. d4 d5 8. e×d6 L×d6 med bättre spel för svart.

7. e×d6 D×d6 8. d4 0—0
9. Sc3 Le6

Tempoförlust. Genast Lf5 var bättre.

10. Se4 Dc6 11. Ld3 Lf5
12. Seg5 Dg6?

Nu vinner vit smärtfritt tillbaka bonden och får samtidigt en idealisk angreppsställning. Bättre motstånd bjöd 12. — L×d3 13. D×d3 Dg6.

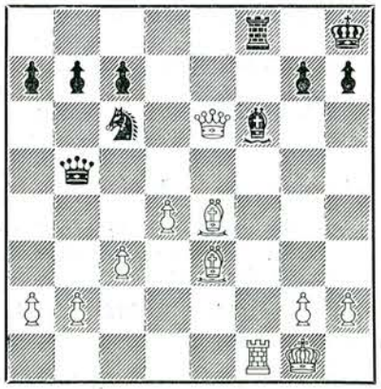
13. Sh4! D×g5 14. S×f5 Se3
15. S×e3 f×e3 16. Df3 Sc6
17. L×e3 Da5 18. De4

Framtvingar en försvagning av svarts kungsställning.

18. — f5

Förlorar bonde. Svart kunde försökt 18. — g6 för att locka vit att spela 19. d5. Efter 19. — Lc5 20. d×c6 Tae8 skulle han fått motchanser, men det lugna 19. c3 hade varit tillräckligt för att manifestera vits fördel.

19. De6† Kh8 20. T×f5 T×f5
21. L×f5 Lf6 22. c3 Tf8
23. Tf1 Db5 24. Le4!

24. — De2

Bonderovet D×b2 strandade på 25. Dh3 h6 26. L×h6!

25. Dh3 h6 26. Lb1 Tf7
27. De6 Uppgivet.

På det tvungna 27. — Tf8 följer avgörande: 28. De4 Kg8 29. Dh7† Kf7 30. L×h6.

Anm. av B. Hörberg

Radiopartiet

Nr 97. SICILIANSKT

S. Johannessen (Oslo)		**M. Johansson** (Hedemora)	
1. e4	**c5**	**2. Sf3**	**d6**
3. d4	**c×d4**	**4. S×d4**	**Sf6**
5. Sc3	**a6**	**6. Lg5**	**e6**
7. f4	**h6**		

Detta är inget nytt drag. Vanligen brukar svart fortsätta med Db6 efter Lh4. Johansson väljer emellertid en annan plan och då stämplas draget som en farlig försvagning av fältet g6.

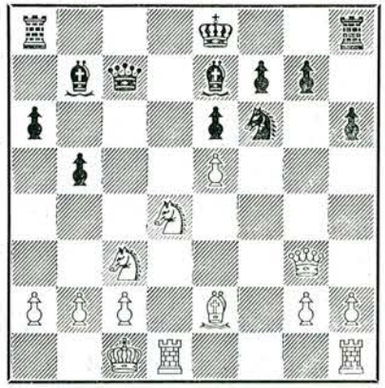
8. Lh4	**Le7**	**9. Df3**	**Dc7**
10. 0—0—0	**Sbd7**	**11. Le2**	**b5**
12. L×f6	**S×f6**		

För att undgå de förvecklingar som följer anser jag att det hade varit bättre att slå igen med bonden även om svart efter 13. Dh5! får en trång ställning.

13. e5 Lb7

Nu har nästan samma ställning uppkommit som i partiet Keres—Fischer i sista kandidatturneringen, där Fischer inte hade spelat h6. Keres offrade som bekant damen med fortsättningen e×f6 och fick goda chanser. I denna ställning har vit en ännu bättre fortsättning. Nämligen:

14. Dg3! d×e5 15. f×e5

15. — Sd5?

Detta är nog det avgörande felet. Icke heller Sd7 var spelbart, men som Johansson påpekade efter partiet borde han ha spelat 15. — Se4!. Vits bästa fortsättning är också då 16. S×e6! D×c3! 17. S×g7†! (inte D×g7? för La3! och svart vinner) Kf8 18. Se6†! Ke8 19. D×c3 S×c3 20. Sc7† Kf8 21. b×c3 och vit behåller även i denna variant stora vinstchanser.

16. S×e6!

Ett närliggande och avgörande inslag i den svarta ställningen.

16. —	**f×e6**	**17. Dg6†**	**Kd7**
18. Lg4	**D×e5**		

Enda paraden mot dubbelhotet D×e6 och S×d5.

19. S×d5 Dg5†

Detta drag blev starkt kritiserat i Norge och många menade att svart kunde räddat sig med 19. — L×d5, men efter 20. T×d5† D×d5 21. Td1 Lg5† 22. Kb1 D×d1† (inte Ld2 23. L×e6† D×e6 24. T×d2† Ke7 25. D×g7† med vinstspel för vit) 23. L×d1 Lf6 24. Lf3! har svart inget försvar mot hoten De4 och Df7†, t. ex. 24. — Ta7 25. Df7† Le7 26. Lg4! och bonden på e6 går förlorad varefter svarts kung är utan skydd. Men tillbaka till partiet.

20. Sf4† Kc7 21. D×e6!

Poängen med springaroffret i 16:e draget. Slår svart nu på f4 med schack råkar han ut för ett förödande angrepp efter Kb1, eller också måste han gå in i ett förlorat slutspel för att gardera dubbelhotet D×e7† och Td7†.

21. — Tad8 22. Kb1 Kb8

Segare motstånd bjöd 22. — Lf6, men efter 23. Td7† T×d7 24. D×d7† Kb8 25. Dd6† Ka7 26. Lf3 L×f3 27. g×f3 är vits seger endast en tidsfråga.

23. Sg6 h5

Eller T×d1† 24. T×d1 Te8 25. Td7 med pjäsvinst.

24. S×h8

Måhända var 24. Lf3 ännu starkare, men det valda draget är enklast. Svart förlorar kvalitet, och med bonde förlorad tidigare är återstoden en tekniksak, som återges utan kommentarer.

24. — D×g4 25. D×g4 h×g4 26. T×d8† L×d8 27. Td1 Lb6 28. g3 Lf3 29. Te1 Lf2 30. Te8† Kc7 31. Te7† Kd6 32. T×g7 Ke5 33. Tg5† Ke4 34. Sf7 Lg1 35. Te5† Kd4 36. Th5 Ke3 37. h3 Kd2 38. Se5 Ld1 39. c3 g×h3 40. T×h3 Uppgivet.

Anm. av Svein Johannessen

Från zonturneringen i Budapest

Nr 98. UNGERSKT

Matanovic		**Barcza**	
1. e4	**e5**	**2. Sf3**	**Sc6**
3. Lc4	**d6**	**4. 0—0**	**Le7**
5. h3	**Sf6**	**6. Sc3**	**0—0**
7. d4	**S×e4**		

Enligt de skriftlärde sämre än e×d4 8. S×d4 S×d4 9. D×d4 Le6. Mindre bra för vit vore därpå 10. L×e6 f×e6 11. e5 Sd7!

8. S×e4	**d5**	**9. L×d5**	**D×d5**
10. Sc3!	**Dd6**		

Enda draget som garderar e5.

11. d5 Sb8 12. Sb5 Dd7

Efter Dc5 13. a4 hotar vit starkt Le3.

13. c4 f6 14. Le3

Vits fördel är trots det svarta löparparet betydande. Svarts nästa drag får därför ses som ett försök att fiska i grumligt vatten, därför att det inte finns någon sund och tillfredsställande fortsättning.

14. —	**b6**	**15. d6**	**c×d6**
16. Dd5†	**Kh8**	**17. D×a8**	**Sc6**
18. Tad1!			

18. S×a7 Lb7 19. D×f8† L×f8 20. S×c6 D×c6 skulle ge svart goda motchanser.

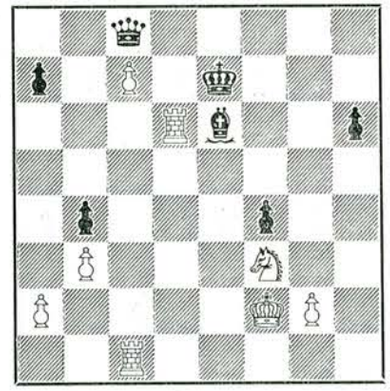
18. —	**Kg8**	**19. S×d6**	**L×d6**
20. c5	**La6**	**21. D×f8†**	**K×f8**
22. T×d6	**De8**	**23. Tc1!**	**b5**

En linjeöppning skulle få katastrofala följder för svart.

24. Tcd1	**Lc8**	**25. b3**	**Le6**
26. Sd2	**Dc8**	**27. Se4**	**b4**
28. Kh2	**h6**	**29. f4**	**f5**
30. Sd2	**e×f4**		

Ej heller 30. — e4 räcker. Efter manövern Sd2—f1—g3—e2—d4 blir det springarbyte, och vits c-bonde kan forceras.

31. L×f4	**g5**	**32. Lg3**	**f4**
33. Lf2	**g4**	**34. h×g4**	**Se5**
35. Sf3	**S×g4†**	**36. Kg1**	**Kf7**
37. c6	**S×f2**	**38. K×f2**	**Dg8**
39. c7	**Dc8**	**40. Tc1**	**Ke7**

41. Txe6†!	**Kxe6**	**42. Sd4†**	**Kf6**
43. Sb5	**f3**		

För att på 44. Sd6 spela Dg4.

44. g×f3	**Dd7**	**45. c8D**	**Dd2†**
46. Kg3	**Dg5†**	**47. Kh3**	Uppg.

Anm. av E. Åhman

Nr 99. ENGELSKT

Ujtelky		Barcza	
1. c4	e5	2. g3	d6
3. Lg2	f5	4. e3	Sf6
5. d4	Le7	6. Se2	

Enligt Barcza skulle 6. d×e5 d×e5 7. D×d8† L×d8 ge svart fördel genom den följande manövern Sb8—a6—c5.

6. —	c6	7. b3	0—0
8. Lb2	Sbd7	9. Sbc3	De8

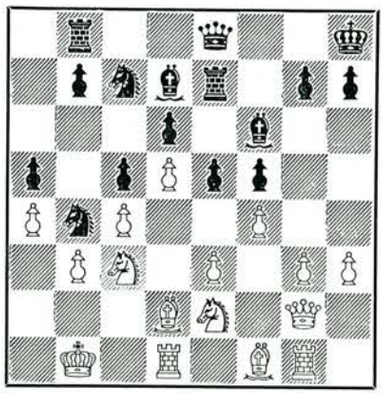
Svart förbereder angrepp på kungsflygeln, vilket föranleder vit att senare inrikta sig på 0—0—0. Hur ställningen bäst skall behandlas är vanskligt att säga, men inte förefaller 10. 0—0 jämte uppställning av tunga pjäser på d-linjen att ge svart några särskilda chanser.

10. a4	a5	11. La3	Sb8
12. Dd2	Sa6	13. 0—0—0	

Att föredraga är troligen Td1 jämte 0—0.

13. —	Sb4	14. d5	c5
15. f3	Ld7	16. h3	Dg6
17. Thg1	Se8	18. f4	Lf6
19. Kb1	Sc7	20. Lf1	Tae8
21. Lc1	Te7	22. De1	Tfe8
23. Df2	Tb8	24. Dg2	Kh8
25. Ld2	De8		

Efter båda parters något omständliga förberedelser har svart den bättre ställningen med hotet att slå upp e-linjen samt med den starka springaren på b4 och diagonalen f6—a1. Det måste ta längre tid att bryta upp svarts kungsställning än vits.

26. Sc1	e×f4	27. g×f4	T×e3!
28. L×e3	D×e3	29. Se2	L×a4!
30. Sd4			

På 30. b×a4 skulle följa Da3 31. Sd4 c×d4 med lätt vinst för svart.

30. —	Ld7	31. Sc2?	

Förlorar genast. Men ej heller 31. Se2 kan hålla partiet på grund av de hot som uppkommer efter a4.

31. —	S×c2	32. K×c2	Dc3†
33. Kb1	Da1†	34. Kc2	Db2†

Uppgivet.

Anm. av E. Åhman

Nr 100. DAMINDISKT

Bertok		Mititelu	
1. d4	Sf6	2. c4	e6
3. Sf3	b6	4. g3	La6

Ett modedrag med taktiska möjligheter men knappast det bästa i ställningen.

5. Da4	Le7	6. Lg2	c6
7. Sc3	0—0	8. Lf4	Dc8
9. 0—0	Db7?		

9. — d5 var bättre. Mititelus partianläggning är osund, vilket är så mycket mer anmärkningsvärt som han bara behövde remi för att bli internationell mästare.

10. Se5	d5	11. c×d5	c×d5
12. Tfc1	b5	13. Dd1	Sbd7
14. a3	Tac8	15. Sd3	Db6
16. e3	Lb7	17. b4	Se4
18. Sc5	S×c3	19. T×c3	S×c5

På Sf6 hade 20. Le5 varit starkt. T. ex. 20. — Tfd8 21. g4!

20. b×c5	Da5	21. Tb3	Lc6
22. Lf1	a6	23. Ld3	Dd8
24. h4!	Dd7	25. h5	Ld8
26. Tb2	Lc7	27. Le2	L×f4

Skärper läget för svart, men det var svårt att finna något acceptabelt drag. Nu fullföljer Bertok angreppet med stor kraft.

28. e×f4	g6	29. Kg2	Kg7
30. Dd2	Dc7	31. Th1	f5
32. Ld3	Tb8	33. Tbb1	Tfe8
34. Th4	Th8	35. Tbh1	Tbe8
36. T1h2!	Ld7	37. De1	Tc8
38. h×g6	h×g6	39. Dh1	T×h4
40. T×h4	Tg8	41. Th7†	Kf8
42. Dh4	g5	43. Dh6†	Ke8
44. Df6	Uppgivet.		

Anm. av E. Åhman

Från stadsmatcherna för ungdomslag i Hamburg

Nr 101. SICILIANSKT

R. End (Stockholm)		T. Bendix (Köpenhamn)	
1. e4	c5	2. Sf3	e6
3. d4	c×d4	4. S×d4	a6

Paulsenvarianten är för närvarande ett av de populäraste försvaren i sicilianskt — därom vittnar inte minst årets SM.

5. c4	Sf6	6. Sc3	Lb4
7. Ld3	Sc6	8. S×c6	

Här förtjänar Bronsteins idé 8. Lc2 beaktande.

8. —	b×c6?		

Bättre d×c6, ty svart kan inte hoppas på att kunna genomföra d5.

9. 0—0			

På 9. e5 kunde följa Da5! med liknande spel som i ett matchparti Nievergelt—Kupper 1957.

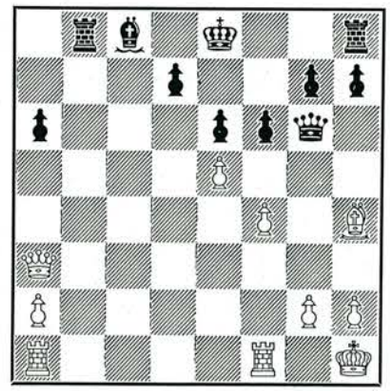
9. —	Dc7		

Om svart i sitt 8:e drag slagit med d-bonden, hade han nu lugnt kunnat spela e5 med bra spel.

10. Lg5	De5?		

Det var nödvändigt att spela Le7. Nu offrar vit bonde och får snart avgörande angrepp.

11. f4!	Dd4†	12. Kh1	L×c3
13. b×c3	D×c3	14. e5	Sg4
15. Le4!	D×c4	16. L×c6	D×c6
17. D×g4	De4	18. Lh4	Dg6
19. Df3	Tb8	20. Da3	f6

21. f5!			

En framstöt som snabbt bryter allt motstånd.

21. —	Df7	22. Dd6	Tb5
23. Tac1	Kd8	24. T×c8†	

Även 24. e×f6 g×f6 25. f×e6 avgör naturligtvis.

24. —	K×c8	25. D×a6†	

Uppgivet.

Anm. av Z. Nilsson

Särspel i Köpenhamn om stadsmästerskapet

Nr 102. FRANSKT

Bent Larsen		Börge Andersen	
1. e4	e6	2. d3	

Typiskt för Larsens spelstil. Han väljer en passiv fortsättning för att se vad svart tänker göra.

2. —	c5	3. Sd2	Sc6
4. c3	Sf6	5. f4	d5
6. e5	Sd7		

Då ställningen är låst var Sg8 jämte Se7 och Sf5 också en utmärkt plan.

7. g3	Le7	8. Lg2	b6

Här var 0—0 jämte f6 med aktivt motspel att föredra.

9. Sgf3	La6	10. De2	Dc7
11. a3	c4!?		

Lite förhastat. Draget borde ha förberetts med Sa5, varpå 12. b4? skulle ge svart fördel efter c×b4 13. c×b4 Dc3!

12. d×c4	d×c4		

En bra möjlighet var också Sa5 13. b3 d×c4 14. b4! Sb3! med komplicerad ställning och chanser för bägge.

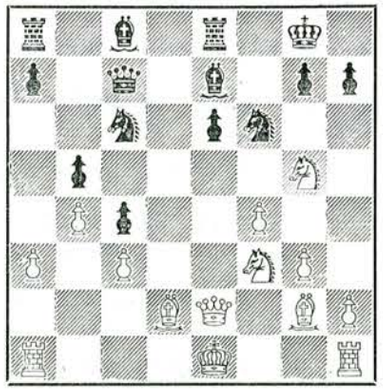
13. b4!			

Vit utnyttjar löparens hängande ställning på a6.

13. —	b5	14. Se4	0—0
15. Le3	f6		

Fältet e6 försvagas, men det får svart ta med i köpet om han vill ha något motspel.

16. e×f6	S×f6	17. Seg5	Lc8
18. Ld2	Te8		

19. a4?

Mycket närliggande och sannolikt avgörande var 19. Se5!, då svart ej kan tillåta sig S×e5 20. f×e5 Sd5 för 21. Dh5! med angrepp på h7 och Te8, ty 21. — D×e5† strandar på 22. Kd1 Sf6 23. Df7† Kh8 24. D×e8†! S×e8 25. Sf7†.

19. — h6! 20. a×b5 S×b4
21. c×b4 h×g5 22. S×g5 c3!

För att hålla balansen i den vanskliga ställningen offrar svart fullt riktigt en kvalitet. Som kompensation har han utsikter till ett angrepp på vita kungen.

23. 0—0 c×d2 24. L×a8 Ld7
25. Lc6 L×b4 26. Dc4 a5!
27. f5 Db6† 28. Kh1

I betraktande av den farliga fribonden på d2 är vit förvisso tvungen att dra in sin kung i det farliga hörnet. Ty Kg2 kan bl. a. besvaras med byte på e6 jämte Sd5 med Se3† som generande hot.

28. — Tc8! 29. f×e6 T×c6!

Än en gång får svart offra kvalitet för att hålla balansen.

30. b×c6 L×c6† 31. Tf3

Vit vill hänga med och föredrar att ge kvaliteten tillbaka framför det passiva Sf3.

31. — Db7 32. Kg2 Ld5
33. Dd3 Dc6 34. Td1 a4
35. h4 a3 36. h5 L×f3†
37. S×f3 Dd5 38. Dg6?

Alltjämt spelar vit på vinst — en följd av hans förut så lovande angreppsställning. Han kan inte ställa in sig på den tanken, att svart har försvarat sig så bra att ställningen är utjämnad!

38. — D×e6 39. h6 Dg4!
40. Dd3 De4 41. Da6

Fortfarande för optimistiskt.

41. — Sg4 42. h7† K×h7
43. Th1† Kg8 44. Dc8† Lf8

Givetvis ej Kf7 för D×g4!

45. Dd7 De2†

Vit gav upp, ty Kh3 besvaras med Sf2† 47. Kh4 D×f3.

Anm. av Eigil Pedersen

Boknytt

Sigurd Heiestad: Lær å kombinere. Damms sjakk-bibliotek nr 4. Förlag: N. W. Damm & Søn, Oslo, 1959. Norsk. 124 s. Pris inb. kr.

Utan att systematisera för mycket serverar Heiestad mängder av kombinationer, från de mest vidunderliga till enkla bondeslutspel. Han gör det på ett så friskt sätt, att det är svårt att lägga från sig boken innan man gått igenom allt det skojiga den innehåller. Ungdom utanför Norge gör en fin kombination genom att skaffa den: får mycket schacknöje och får lära något av det norska språket, som t. ex. har ett ord som "trekkrekkefølge" för vårt tamare "dragföljd".

Engelhardts Schach-Taschen-Jahrbuch 1960. Siegfried Engelhardt Verlag, Berlin-Frohnau. Tysk. 340 s. Linneband. Pris kr.

Den sjunde årgången av denna bekanta och omtyckta årsbok har som sina föregångare ett rikhaltigt och omväxlande innehåll. Där finns flera intressanta artiklar, krönikor, förteckningar över schackspelare och problemister, regler och regeltolkningar m. m. Krönikan över schackhändelserna från hela världen omfattar tiden från okt. 1957 till okt. 1959.

V. Alatortsev: Samspel mellan pjäser och bönder. Schackbulletinens Förlag, 1960. Stencilerad. A 4-format. 24 s. Pris kr. 3:50.

Pjäser och bönder skall arbeta samman. Förf. vill visa hur detta samspel uppkommer och hur det kan ändras, ökas eller upphöra. En lång rad partier och studier tjänar som illustrationsmaterial. De är mycket instruktiva. Häftet innehåller mycket som kan vara till hjälp att höja spelstyrkan.

B. Wainstein: Meranerförsvaret. Schackbulletinens Förlag, 1960. Stencilerad. A 4-format. 50 s. Pris kr. 6:—.

En lång rad mästare har bidragit till teorin i denna spelöppning, däribland Ståhlberg och Lundin. De två svenskarnas namn är förknippade med ett par av huvudvarianterna. Man får en grundlig inblick i hur spelöppningen utvecklats från partiet Grünfeld—Rubinstein i Merano 1924 och fram till omkring 1955. Skriften ger ingen torr uppräkning av varianter utan en livfull skildring av växlingarna mellan förbättringar och vederläggningar.

Om denna och föregående skrift gäller, att materialet förut varit infört i Schackbulletinen.

A. Rosqvist

Utlandet

Bognor Regis. Huvudturneringen vid den traditionella påskkongressen räknade 50 deltagare, som spelade 10 ronder efter schweiziska systemet. Det blev utländskt i toppen: O'Kelly och Darga 9, Karaklajic 8, Branicki 7, därefter fem engelsmän på 6½: Lloyd, Barden, Wheatcroft, Mabbs och B. Wood.

Ilford. Här är det pingstkongresser som blivit tradition. Mardle, som segrade i Bognor Regis i fjol men klarade sig sämre där i år, vann nu i stället i Ilford med 4½ före Milner-Barry 3, Kottnauer 2½, Barden o. Haygarth 2, Green 1.

Reykjavik. 14 man spelade 8 ronder om mästerskapet för Island, som vanns av F. Thorbergsson med 6½ p. före G. Palmason 6.

Paris. En påskturnering gav till resultat: O'Kelly 6, Boutteville 5, Feuerstein 4, Reyss 2½, Casa 2, fru Chaudé de Silans 1½, Balcaen ½.

Tarragona. En internationell turnering toppades av Perez 7 (av 9), Durao, O'Kelly och Serra 6½, Lehmann 6.

Neapel. Porreca erövrade mästerskapet för Italien med 7½ p. före Tatai 5½, Norcia o. Trezza 5, Magrin o. Siveri 4½, Primavera 4, Tamburini 3½ osv. — En stadsmatch mot Rom förlorade Neapel med 7½—16½.

Monte Carlo. Hemmaplan hjälpte föga när fem länder ställde upp var sitt fyramannalag: Jugoslavien (Udovcic, Nedeljkovic, Bulat, Parma) 13½, Tunisien 9, Frankrike o. Italien 8½, Monaco ½.

Balatonfüred. Den internationella Asztalos-minnesturneringens resultat blev: Bilek o. Honfi 7 (11), Damjanovic, Kluger o. Lengyel 6½, Drimer o. Flohr 5½, Sliwa o. Sofrevski 5, Lilienthal 4½, Zita 4, Navarovszky 3.

Leningrad. 22-årige Shishkin blev Leningradmästare med 12 p. av 17.

Moskva. Sex sovjetspelare belade tätplatserna i en starkt besatt turnering med internationellt deltagande: Cholmov o. Smyslov 8½, Kortjnoj 8, Bagirov 6½, Antoshin 6, Polugajevskij 5, Szilagyi 4½, Hort, Simagin o. Uhlmann 4, Minev o. Puc 3½.

Perm. I en semifinal för nästa Sovjetmästerskap kvalificerade sig Tajmanov, Tarasov, Lutikov och Borisenko.

Prein. Om mästerskapet för Österrike tävlades i tre förgrupper och en segrargrupp. Denna vanns klart av Robatsch med 5½ p. före Auer o. Fischer (förnamnet oss obekant, men ej Bobby) 4, Glass, Kalliwoda o. H. Müller 3½, Galia 2½, Orienter 1½.

New York. Marshall Chess Clubs mästerskap gav detta facit: Sherwin och Weinstein 12½ (14), Santasiere 9, Bernstein o. Collins 8½, Dunst o. Rankis 8.

Dödsfall

Irlands grand old man i schack, *J. J. O'Hanlon*, har nyligen avlidit i Dublin vid 84 års ålder. Han vann det första Irlandsmästerskapet, 1912, och försvarade titeln i många år. Han delade förstapriset med Euwe i Broadstairs 1921 (vann då sitt parti mot blivande världsmästaren) och med Duchamp och Halberstadt i Hyères 1928. Han var med i nationstävlingarna i Warszawa 1935 och Buenos Aires 1939.

Eggert Gilfer, under en lång följd av år Islands främste spelare, har avlidit. Bl. a. i 30-talets nationstävlingar var han en fruktad motståndare med stor taktisk skicklighet. Till yrket var Gilfer musiker. Han var född 1892 men deltog så sent som 1957 i nordiska kongressen i Helsingfors, där han blev trea i sin mästarklassgrupp.

Om blindschack

Att spela blint var förr i tiden en konst, som bragtes till oanade resultat av sådana mästare som Pillsbury, Mieses, Sämisch, Aljechin m. fl., och kulmen nåddes måhända i januari 1947 när Najdorf satte det fantastiska rekordet att spela 45 partier samtidigt med det enastående resultatet 39 vinst, 4 remier och 2 förlust. Av de moderna mästarna är ingen särskilt trakterad av blindspel och världsmästaren Botvinnik anser det skadligt och av föga propagandistiskt värde.

Aljechin berättar om sin färdighet i boken "Auf dem Wege zur Weltmeisterschaft", att han började analysera sina korrespondenspartier blint under lektionerna i skolan. Han var då tolv år gammal och ägde ännu ej tillträde till något schacksällskap. Desto ivrigare ägnade han sig åt brevschacket. Han ritade upp ställningarna på ett papper och spann sedan i fantasin vidare på de olika kombinationerna. Vid sexton års ålder, skriver Aljechin, kunde jag utan svårighet spela 4—5 partier blint samtidigt. Härav framgår tydligt att blindspel ej är någon hundraprocentig begåvning utan till stor del en upptränad förmåga. En talang för blindspel måste vara medfödd, men för att nå full utveckling behövs därtill en längre praktisk övning, säger Jacques Mieses i sin lilla avhandling "Das Blindspielen" 1918.

Ännu vid tjuguåtta års ålder hade Aljechin aldrig prövat på mer än 8 partier samtidigt, men 1921 i Paris ökade han för första gången antalet till 12. Två år senare i Montreal spelade han mot 21 motståndare, vilket med en översteg Pillsburys bästa prestation på "hemmaplan".

Redan på åttahundratalet lär man ha spelat blint enligt en arabisk handskrift från den tiden. När Philidor i mitten på 1700-talet spelade tre partier samtidigt, trodde man sig emellertid stå inför något helt nytt, och så imponerad var man, att man lät upprätta ett bevittnat protokoll över händelsen, för att inte eftervärlden skulle tvivla på denna prestation. Men undan för undan slogs detta rekord. Paul Morphy spelade åtta partier till synes utan ansträngning, Louis Paulsen ökade antalet till 14 och Zukertort nådde 16, ett antal som först efter tjugo år överträffades av Pillsbury. År 1924 gjorde Aljechin en attack mot rekordet, som då innehades av den ungerske mästaren Breyer med 25, och noterade siffran 26. Året därpå nådde Richard Réti hela 29.

Många frågar sig nu, hur man bär sig åt för att hålla alla ställningar och drag i minnet och vidare hur starkt mästaren spelar i jämförelse med vanliga närschackpartier. Den senare frågan kan kanske besvaras med ett exempel. Vid en föreställning i Hannover 1902 ställde Pillsbury upp mot 21 spelare av mästarstyrka och nådde endast 3 vinst, 11 remi och 7 förluster. Detta visar att den blindspelande inte på långt när kan uppnå normal spelstyrka. Naturligtvis spelar det antal partier föreställningen omfattar stor roll. Aljechin påpekar att blindspelaren, sedan han uppnått vinstställning ofta slappnar av, varefter han kan begå allvarliga fel. Detta är för övrigt en psykologisk iakttagelse, som vi väl var och en har erfarenhet av i vanliga turneringspartier.

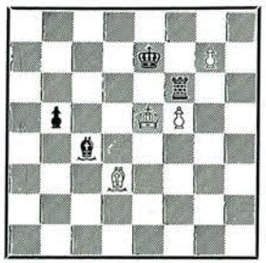
Beträffande den förra frågan är det intressant att veta hur Aljechin gick till väga. Det antal partier han hade att spela indelade han i spelöppningsgrupper. Så t. ex. började han kanske de fyra första partierna med e4, de fyra nästa med d4, de därnäst följande med Sf3 etc. Ett system som för övrigt även Pillsbury använt. De största kraven på blindspelarens minne ställes just i spelöppningsfasen innan de olika partierna fått någon bestämd karaktär. Mieses gör i detta sammanhang det påpekandet, att de som tror sig kunna lura mästaren genom att göra bisarra drag i spelöppningen, begår just felet att på ett tidigt stadium ge partiet en självständig form, vilket är fördelaktigt för simultangivaren.

Aljechin talar om en medfödd tankeskärpa som en nödvändig egenskap och dessutom fordras en utvecklad spelöppnings- och slutspelsteknik. Någon särskild mnemoteknisk metod använde Aljechin aldrig, men han menade att blindspelaren skulle vara i stånd att drag för drag rekonstruera ställningen, om så skulle visa sig erforderligt. Däremot hade han inte och kände heller inte till något fall av absolut visuellt minne bland blindspelarna, även om ett gott synminne är till god hjälp. Beträffande det sätt, på vilket blindspelaren föreställer sig brädet och pjäserna, säger Mieses: De olika fälten ser man inte framför sig som skarpt avgränsade rutor, och om figurernas utseende brukar man inte göra sig någon föreställning. Pjäserna uppdelas helt enkelt i vänner och fiender. För en god blindspelare kommer varken fältens färger eller pjäsernas form utan endast deras värde i betraktande, förklarade den engelske mästaren Blackburne.

Bland annat ur hygienisk synpunkt ansåg Mieses att mer än sex partier samtidigt ej var att rekommendera. Han ansåg vidare, att det efter en uppvisning var nödvändigt med några timmars ordentlig avkoppling, gärna med en måttfull konsumtion av alkohol, som han betraktade som nära nog medicin för en blindspelare. Själv tog han ingen skada av denna art av vårt ädla spel, och ännu vid 78 års ålder gav han en föreställning i London.

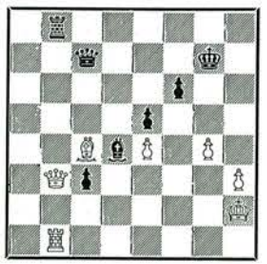
Kombinationsövningar

Nr 4

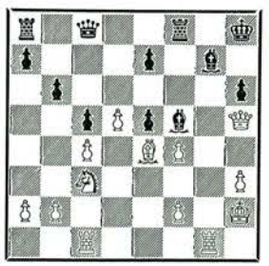
Vits sista drag var Le4—d3, varefter svart bjöd remi. Hur vinner svart?

Nr 5

Svarts sista drag var Td8—b8. Hur räddar sig vit?

Nr 6

Vit avgjorde kampen snabbt.

Lösningar på sid. 192

Rockaden vann i Köpenhamn

Schackklubben Rockaden, Stockholm, som vunnit allsvenska serien tre år i följd debuterade i internationellt sammanhang i april i Köpenhamn. Motståndare var de starka Köpenhamnsklubbarna Frederiksberg och Studenterna, samt S. K. Palamedes från Hamburg.

Frederiksbergs lag verkade skräckinjagande med Jens Enevoldsen, Palle Ravn och H. Enevoldsen i täten. Studenternas lag var jämnt och starkt med f. danske mästaren Börge Andersen i spetsen, och Hamburgklubben Palamedes hade den kände mästaren Martius vid första bordet, men laget hade tre reserver i slutet.

Den avgörande matchen i turneringen gick i sista ronden mellan Frederiksberg och Rockaden där Stockholmslaget fick utstå en hård pärs innan slutsegern vunnits.

Palle Ravn spelade mot Sture Nyman och såg ut att ha segern i sin hand, men Nyman lyckades värja sig och höll remi efter tappert försvar trots att han var tvungen att offra damen för endast två pjäser.

Bäste poängplockare i Rockadens lag var Åke Olsson, som tog 2½ poäng.

Resultat:

Rond I: Rockaden—Palamedes 7—3; Studenterna—Frederiksberg 5½—4½.

Rond II: Studenterna—Rockaden 4½—5½; Palamedes—Frederiksberg 4—6.

Rond III: Frederiksberg—Rockaden 5½—4½; Palamedes—Studenterna 5½—4½.

Slutställning: 1. Rockaden 17 poäng, 2. Frederiksberg 16 poäng, 3. Studenterna 14½ poäng. 4. Palamedes 12½ poäng.

Rockadens lag: Hörberg, Nyman, Åke Olsson, Allan Bergqvist, A. O. Larsson, Fagerström, Lundberg, Blomqvist, Samuelsson och Savegren. Reserv Wesche och lagledare Frank.

Har Ni spelat något bra parti i Kiruna under SM-tävlingarna? Sänd in det till TfS i så fall. Vi utdelar 2 schackklockor till dem som vunnit de 2 vackraste partierna.

Facit av SM i Kiruna

Trots att Sverigemästerskapet den här gången hamnade i Stockholm kan man nog säga att schack-SM i Kiruna tyder på att "övriga Sverige" är på väg att hämta in huvudstadens försprång. I de partier, där stockholmare mötte landsortsspelare, blev striden den här gången så jämn som tänkas kan både i Sverigemästargruppen och i klass I. Nära nog lika jämnt blev det i landslagsklassens grupp 2 och i mästarklassen. Stockholm vann de två klasserna med en enda poäng. Alltså två futtiga poängs övervikt för stockholmarna i deras uppgörelser med "the rest of Sweden". Lägger man därtill att juniorklassen även i år dominerades av landsorten är det tydligt att huvudstaden får se om sitt hus om den inte skall sacka efter i konkurrensen.

Den här gången räddades Stockholms-äran — förutom av veteranerna Erik Lundin och Zandor Nilsson — av andraklassarna. Så här blev poängfördelningen (från Stockholms horisont sett) i de olika klasserna:

	V.	R.	F.
Landslagsklassen	13	13	12
Mästarklassen	15	13	14
Klass I	39	36	39
Klass II	98	50	61
	165	112	126

Stockholm vann alltså poängstriden med 221 poäng mot 182. I Sverigemästargruppen blev det oavgjort den här gången. Åtta stockholmare vann tio partier och förlorade lika många och spelade 12 remier i sina möten med de fyra landsortsspelarna. Skillnaden är markant mot i fjol i Västerås, då sju stockholmare vann poängstriden mot fem landsortsspelare med 21—14.

Topplaceringarna

i de högsta klasserna gick också Stockholm förbi med undantag av Sverigemästerskapet och en av gruppsegrarna i klass I. Landsorten tog de övriga 12 gruppsegrarna i landslagsklassen, klass M, klass I och juniorklassen. Men i stället tog Stockholm hem sju av de 13 gruppsegrarna i klass II.

Bästa distrikt

blev — om man låter statistikdjävulen regera — Nordvästra Skåne med 66,66 proc. i poängutdelning. Men eftersom det distriktet hade bara två spelare med gjorde Södra Västerbotten med fem spelare och poängprocenten 65,47 liksom Östergötland med nio spelare och 59 procent en förhållandevis starkare insats.

Av de större distrikten — mellan vilka sådana här statistiska jämförelser blir mera rättvisande — tog Stockholm med 67 spelare 54,7 procent, Göteborg med 19 spelare 51 proc. och Norrbotten och Mälardalen med resp. 17 och 15 spelare precis 50 procent. Västergötland med 27 spelare klarade något över 48 procent medan Dalarna — trots Martin Johansson — inte fick mer än 41 procent i utdelning för sina 32 spelare. En dålig generalrepetition för arrangörsdistriktet vid nästa års SM i Avesta. Men ett dåligt genrep brukar ju anses som ett gott omen . . .

Norrland svek

i viss mån när SM nu åter förlagts dit. Inte i fråga om spelstyrkan, ty de 54 norrlänningarna fick den fina poängprocenten 52,6, men däremot i fråga om deltagarantalet. Överraskande nog kom det färre norrlänningar till detta SM i Norrland än till fjolårets i Västerås, där 66 spelare från norr var med. T. o. m. 1958 när SM gick så långt söderut som i Växjö var representationen från södra och mellersta Norrland större än nu i Kiruna. Ett norrlandsdistrikt saknades f. ö. helt i Kiruna — det var Jämtland.

Nu kommer ungdomen

Nu kommer juniorerna, det vågar man nog påstå efter SM i Kiruna. Kvantitativt är det alldeles uppenbart. Detta SM i nordligaste norr kunde i fråga om deltagarantalet inte konkurrera med de tre närmast föregående årens, då siffran legat kring 500. Nu kom sammanlagt "bara" 293 spelare, därav i seniorklasserna 237 mot sist i Västerås 471. Men samtidigt ökade juniordeltagandet från 52 i Västerås till nya rekordsiffran 56.

Även kvalitativt kan man nog utnämna tävlingarna i Kiruna till "ungdomens SM". Särskilt i klass I gjorde ungdomarna en dominerande insats. Juniorstjärnorna Ove Kinnmark, Göteborg, och H.-O. Hålén, Umeå, vann således båda sina grupper och är nu alltså framme i mästarklassen. Dit kom också 22-årige Bo Göransson från Västerås (Härnösand), som därtill blev de här tävlingarnas mest överlägsne segrare med idel ettor i protokollet och 2½ poängs försprång före närmaste man!

Även Sverigemästargruppen var ovanligt ungdomsbetonad i år, och medelåldern i gruppen sänktes högst avsevärt genom att stockholmsungdomarna B. Söderborg och Åke Olsson samt Jönköpings unge H. Ek fick tillfälle att vara med. Men prislistan dominerades av veteranerna med den beprövade trion Erik Lundin, Martin Johansson och Z. Nilsson i toppen.

● De 293 kämparna spelade sammanlagt 1.266 partier och av dem slutade 388 remi. Remiprocenten 30,6 är högre än i Västerås, då den stannade vid 29,5. Även det var i viss mån juniorernas verk. Av 252 partier i juniorklassen slutade 92 remi eller hela 36,5 proc. mot bara 30,5 i fjol. Även mästarklassen och klass I var ovanligt remivilliga den här gången — i klass I blev 35,4 och i klass M 43,33 proc. av partierna remi mot resp. 28,7 och 30,7 i Västerås. Däremot var remiprocenten i klass II rekordartat låg, bara 22,8 mot 27,5 förra året. Detsamma gäller faktiskt landslagsklassen. I år slutade 34,5 av dess partier remi mot hela 59 proc. i fjol i Sverigemästargruppen.

Årets remirekord

i Sverigemästargruppen sattes av Åke Olsson med 7 på elva. Värre ändå var junioren R. Ahlberg, Enköping, med lika många remier på nio partier, ännu värre förstaklassaren A. E. Axelsson, Linköping, med 7 på åtta men allra värst hans klasskollega N. Bonander, Göteborg, som spelade remi i samtliga sina åtta partier.

19 obesegrade

Två spelare av de 293 tog full poäng: Bo Göransson, Västerås, i klass I och F. Martinsson, Solna, i klass II, båda med åtta raka segrar. Ytterligare 17 spelare klarade sig obesegrade genom turneringen, nämligen i klass M C. Y. Johannesson, Göteborg, 4 v 5 r, i klass I R. Müller, Eskilstuna, 7 v 1 r, O. Kinnmark, Göteborg, S. Kärrman, Lerum, G. Eriksson, Hedemora och U. Elbri, Örebro, samtliga 4 v 4 r, J. Norlin, Södertälje, 2 v 6 r, i klass II O. Reivandt, Stockholm, 8 v 1 r, A. Brännefors, Stockholm, B. Sturell och B. Sandström, Solna, samtliga 7 v 2 r, C. O. Nilsson, Klemensnäs, 6 v 3 r, G. Johansson, Stockholm, 5 v 3 r, samt i juniorklassen K. G. Dahl, Estuna, och J. Olsson, Krylbo, båda 5 v 4 r, B. Bergström, Stockholm, och Göran Broström, Luleå, båda 4 v 5 r.

I år slapp ingen i Sverigemästargruppen undan nederlag — i fjol blev både Kristian Sköld och Martin Johansson obesegrade. Sammanlagt var det inte mindre än 31 som klarade sig utan nederlag i Västerås. Växjö-SM hade 22 obesegrade — däribland en av dem som upprepade den bravaden i år, nämligen tyskfödde R. Müller, Eskilstuna. I Växjö vann han sin klass 2-grupp med elva raka segrar. I fjol var han inte med. Han har således stått för den tämligen unika prestationen att på två schack-SM avancera från klass II till mästarklassen med bara en halv poäng tappad på summa 19 partier.

Folke Bergström

Toppmän i Kiruna

Första klassen

Grupp 1: H.-O. Hålén, Umeå 6½, U. Svensson, Skänninge 6, R. Lundqvist, Stockholm 5½, R. Nyström, Årsta 5.

Grupp 2: R. Müller, Eskilstuna 7½, T. Lundahl, Lund 5½, B. Boberg, Stockholm 5, A. Nyström, Umeå 5.

Grupp 3: Ove Kinnmark, Göteborg 6, J. Norlin, Södertälje 5, B. Persson, Falköping 4½, P. Ozolins, Lidingö 4½.

Grupp 4: S. Persson, Malmö 6½, R. Fagerström, Stockholm 5½, M. Johansson, Klemensnäs 4½, J. H. Larsson, Krylbo 4½.

Grupp 5: S. Kärrman, Lerum 6, R. Jansson, Överhärde 6, O. Appelquist, Stockholm 6, T. Johansson, Klemensnäs 4.

Grupp 6: G. Eriksson, Hedemora 6, I. Jansson, Västerås 5½, B. Jansson, Tierp 5, L. Bäckström, Göteborg 5.

Grupp 7: B. Göransson, Västerås 8, E. Holm, Falun 5½, J. Raben, Malmö 4½, L. Sahlin, Stockholm 4.

Grupp 8: H. Lantz, Stockholm 6, U. Elbri, Örebro 6, Ä. Vestman, Umeå 4½, O. Ahlenius, Gideå-Björna 4, N. Bonander, Göteborg 4.

Andra klassen

Grupp 1: Sven Kass, Gävle 8, G. Flink, Göteborg 6, G. Eriksson, Hörsne 6, H. Svensson, Vara 5½.

Grupp 2: G. Andersson, Norrköping 6½, E. Persson, Stockholm 6½, L. Olsson, Avesta 6, A. Holm, Solna 5½.

Grupp 3: A. Brännefors, Stockholm 8, K. E. Bodin, Gällivare 7, J. Vuletic, Göteborg 5, H. Nordh, Alingsås 5.

Grupp 4: H. Carlsson, Karlskoga 7, Kj. Johnsson, Kiruna 7, G. Wahlund, Solna 6, F. Gustafsson, Borås 5½.

Grupp 5: C. O. Nilsson, Klemensnäs 7½, G. Ekberg, Halmstad 5½, S. Eklund, Eskilstuna 5½, C. Sjölin, Ulricehamn 5.

Grupp 6: O. Reivandt, Stockholm 8½, L. Forslund, Skön 7½, M. Borglund, Umeå 7½, A. Wallenberg, Vaggeryd 5½.

Grupp 7: B. Sturell, Solna 8, U. Nilsson, Morup 6, S. Gustafsson, Stockholm 5½, H. Hammarström, Kalmar 5½.

Grupp 8: G. Johansson, Stockholm 6½, R. Brewitz, Göteborg 5, E. Pettersson, Gävle 5, S. Söderkvist, Karlskoga 5.

Grupp 9: Y. Gustafsson, Stenstorp 7, U. Harrysson, Uppsala 6½, B. Plato, Hässleholm 6½, B. Johnsson, Domsjö 6.

Grupp 10: I. Martinsson, Solna 8, E. H. Franzén, Lönsboda 6½, T. Lindberg, Prässebo 6, N. Karlsson, Kungsgården 4.

Forts. sid. 192

Så här gick det bara till ibland på Bosön. När fotografen så ville. Annars var det schack för sig och idrott för sig. Och det är nog det riktiga, men ibland måste man ju göra en bra bild.

Träning på Bosön gav resultat i JM

Ungdomskommittén fortsätter på den i fjol inslagna vägen med idrott och schack i en behaglig blandning ute på Riksidrottsförbundets Bosön. I det mest strålande väder var en trivsam 25-mannatrupp samlad under tiden 18—24 juni.

Tillsammans med de erfarna ledarna Uno Körling, överledare, Lance Wallander, bas för de idrottsliga övningarna, och Torbjörn Lindelöf, schackinstruktör, hade pojkarna en angenäm vecka trots att gnuggningen var hård. Att den gav resultat visar det faktum att de två gruppsegrarna i årets junior-SM var Bosödeltagare.

Ett bevis på grabbarnas formförbättring var att Bengt Hörberg var ute i blåsväder i en simultanmatch mot slutet av kursen. Vid "inryckningsmatchen" hade han ett betydligt lättare arbete.

Bosölägret uppmärksammades i år liksom förra året av press och radio och det är alldeles klart att evenemanget är en god schackpropaganda.

Svante Persson, Krylbo, poserar för en koncentrationsbild.

Nordiskt nytt

Danmarksbrev
från Eigil Pedersen

Sommaren är över och därmed är snart Dansk Skak Unions stora arrangemang avslutade. När detta skrives pågår den internationella turneringen i Köpenhamn med 14 deltagare i anledning av den världsberömde stormästaren Aron Nimzowitschs minne. I nästa nummer av TfS får ni säkert veta resultatet. Ståhlberg har redan nu gjort en fin insats, medan det gått sämre än väntat för Bent Larsen.

● I den köpenhamnska lagtävlingen segrade Frederiksberg Skakforening med 59½ poäng före Industriforeningens Kampklub, 58, och Studenterforeningens Skakklub, 55.

Slutstriden om lagmästerskapet för provinsen (landsorten) utkämpades Kristi Himmelsfärdsdag i Odense med deltagande av 150 spelare. Som vanligt blev det spännande. I A-gruppen vanns mästerskapet överraskande av Nörresundby Skakklub före segertippade Nordre Skakklub, Århus, och Herning Skakforening. B-gruppen vanns av Læseforeningens Skakklub i Odense före Nordre Skakklub, Århus, och C-gruppen av Esbjerg Skakforening, även där med Nordre som tvåa. I juniorserien segrade 6:e huvudkretsen, närmast följd av 8:e. Anmärkningsvärt är att spelarna i 6:e kretsens lag är från Skanderborg Skakklub, vars energiske ledare Rode Petersen gör ett mycket fint arbete med ungdomarna och har samlat ett trettiotal pojkar i klubben, som annars inte hör till de dominerande i danskt schackliv.

● I individuella mästerskapet för Köpenhamn överraskade stormästaren Bent Larsen med att förlora partierna mot Egon Knudsen och Poul Martins, och fast han besegrade sin svåraste konkurrent, förre danmarksmästaren Börge Andersen, kunde han ej hindra att denne gjorde dött lopp om segern med 6 poäng av 8 möjliga. Närmast dessa bägge följde Bent Kölvig och Poul Martins med 5 poäng var. I skiljematchen mellan segrarna vann Andersen första partiet, förlorade det andra, vann det tredje. Det fjärde och sista matchpartiet blev därför särdeles spännande. Larsen gjorde allt för att vända bladet och spelade energiskt på vinst, men förgäves. Sedan han i desperation gjort ett inkorrekt tornoffer fann han inget bättre än tidsöverskridning.

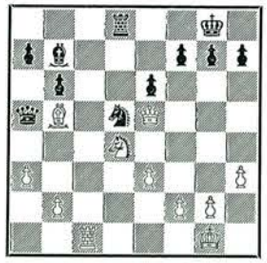
Börge Andersen vann alltså mästerskapet för Köpenhamn, och det kom egentligen inte överraskande för den som känner hans spel. Det har för all del varit lite ojämnt, men tidvis har han visat riktigt stora takter, och man kan hoppas att segern med 3—1 över stormästaren ska animera den unge Andersen att mera konstant visa de takterna.

Dansk Skak Unions största arrangemang, "enkeltmandsturneringen", motsvarigheten till de svenska kongresstävlingarna, spelades i påskas i Ålborghallen med 291 deltagare. I landslagsklassen saknades Bent Larsen, som deltog i en jugoslavisk turnering, och även Börge Andersen, Palle Ravn, Palle Nielsen och Harald Enevoldsen var förhindrade att deltaga. Trots det blev klassen utmärkt besatt, och kampen om mästerskapet var synnerligen spännande. Slutresultatet blev: Jens Enevoldsen 8 poäng (av 11 möjliga), Bent Kölvig och Eigil Pedersen 7½, Axel Nielsen 7, Kaj Blom, Svend Hamann och Victor Juul Hansen 5½, S. From och Hartvig Nielsen 5, T. Haahr 4½, Erik Jensen 3, Finn Petersen 2.

Därmed vann Jens Enevoldsen vid 53 års ålder sitt femte mästerskap, men han bekände efter turneringen att han hade haft vind i seglen så pass mycket att han nu föresätter sig att inte mer delta i denna krävande tävling, eftersom hans fysik inte kan ge kvalitet åt hans spel! Men han vill alltjämt representera danskt schack vid internationella arrangemang och ställer upp i olympiaden i Leipzig, vid första bordet enär Bent Larsen måste stanna hemma och ägna sig åt sina studier.

● Ett litet exempel på Enevoldsens "medvind": I sista ronden spelade han mot Kaj Blom, medan Eigil Pedersen spelade mot Kölvig. Enevoldsen och Pedersen hade 7½ poäng var och "lurade" förstås på varann. Ene-

voldsen, som hade svart mot Blom, stod utmärkt tills han kom i den här ställningen:

Svarts dam har kommit lite på avvägar, och för att ge henne "luft" spelade Enevoldsen intet ont anande 22. — Dd2?. I stället för att nu med 23. Sb3! släcka ljuset för svart, då damen är fångad, ägnade vit gott och väl en halv timme åt en kombination inledd med 23. Tc7 S×c7 24. D×c7 Tf8 25. D×b7. Den tiden blev dyr för Blom (och Pedersen) eftersom vit kom i svår tidsnöd och trots sin materiella övervikt inte fann något avgörande angrepp mot den svarta ställningen, varför han i stark tidsnöd antog ett remianbud av svart i 30:e draget, och därmed var Enevoldsen mästare!

I damklassen segrade fru Ingrid Larsen. Nya landslagsspelare blev Sejr Holm Petersen och Per Möller.

● Varje år under DM-turneringen spelas också om blixtmästerskapet. Denna tävling lockar alltid till stort deltagande, och spelarna indelas i grupper. I år fick turneringen särskilt intresse genom att Bent Larsen deltog. Dagen före hade han kommit hem från Jugoslavien och begav sig genast till Ålborg, där hans föräldrar bor. I blixtfinalen mötte han unge Svend Hamann, som han slog med 2—0. Här ett av partierna:

Hamann—Larsen. 1. d4 d5 2. c4 d×c4 3. Sf3 c5 4. e3 e6 5. L×c4 Sf6 6. 0—0 a6 7. Sc3 b5 8. Ld3 Sbd7 9. e4 Lb7 10. e5 c×d4 11. e×f6 d×c3 12. f×g7 L×g7 13. b×c3 Se5 14. S×e5 L×e5 15. Dc2 Dc7 16. g3 h5 17. Le4 h4 18. L×b7 D×b7 19. f4 h×g3 20. Dg2 g×h2† 21. Kh1 D×g2† 22. K×g2 0—0—0! 23. Le3 (f×e5 h1D†!) L×c3 24. Tac1 Td3 25. Lf2 b4 26. a3 b3 27. Tb1 b2 28. Th1 Td2 29. Kg3 f5 30. Le1 Tg8† 31. Kf3 Tdg2 32. L×c3 T8g3‡!

Livlig kongressdebatt

SM-gruppen på tapeten

Med ombud från 17 distriktsförbund (det var endast 16 i Västerås 1959) hölls Sveriges Schackförbunds årskongress i Kiruna 30 juni.

I egenskap av Norrbottens Schackförbunds ordförande hälsade Harry Åhman kongressens deltagare välkomna. Vice ordföranden i Kiruna drätselkammare, Helge Hult, framförde från stadens sida en hälsning till kongressdeltagarna och gav en medryckande skildring av den på många vis märkliga staden Kiruna.

Sedan förbundsordföranden Rogard tackat för hälsningarna var det dags för kongressförhandlingarnas öppnande.

Redan innan förhandlingarna började visste man att avgiftsfrågan — som så många gånger förr! — skulle bli ett segslitet ärende, men vad man inte visste var att frågan om landslagsklassens konstruktion skulle kräva flera timmars debatt. Oppositionen mot det nuvarande systemet leddes med stort patos av dalaombudet Sven Buskenström, och temperamentsfulla inlägg förekom även från andra prominenta landslagsspelare, som icke var distriktsombud.

Vi tar dock ärendena i kronologisk ordning och tillåter oss hoppa över det som ej har allmänt intresse (de som är intresserade av att rekvirera kongressprotokollet kan göra det genom förbundskansliet i Stockholm till en obetydlig kostnad).

● Den obligatoriska avgiftsfrågan var första punkten på dagordningen och gav anledning till en lång och livlig debatt. Med bortseende från den "registreringsavgift" på en krona för juniorer (födda 1940 och senare) som alla var ense om, gällde striden om centralstyrelsen skulle få sitt förslag om en årlig avgift på 4 kronor igenom eller något av de två förslagen från Mälardalens Schackförbund och de tre skånska förbunden i förening på 3:50 resp. 3 kronor skulle segra.

Centralstyrelsen hade i en budgetplan för tiden 1/7 1960—30/6 1961 preciserat hur den skulle förvalta inkomsterna. I budgetplanen förekom nedskärningar av utgifterna för bl. a. allsvenska serien och subventionen till Tidskrift för Schack. Efter rätt omständliga voteringar beslöt kongressen enligt centralstyrelsens förslag.

● Sedan Landskrona Schackklubb återtagit sin inbjudan att arrangera kongress med turneringar 1961 återstod endast den av centralstyrelsen förordade inbjudningen från Avesta Schacksällskap och Krylbo Schackklubb. Kongressen antog nämnda inbjudan med tacksamhet. Skall vi tippa att deltagarrekordet från Västerås 1959 på 507 höjes till bortåt 600?

● En bestämmelse som har mindre betydelse ur rikssynpunkt än för distriktsförbund och föreningar fastställdes beträffande *Monrads system.* Tidigare har gällt beträffande Monrads att Sonneborn-Bergers system varit avgörande vid särskiljande om delad plats i första hand. Kongressens beslut går ut på att *inbördes resultat* skall vara avgörande i första hand, om spelarna har mötts i turneringen, och Sonneborn-Berger kommer till användning *i andra hand.*

Eftersom många distriktsförbund använder Monrads system vid sina tävlingar och därvid följer landsförbundets bestämmelser, bör detta beslut ihågkommas av distriktsrepresentanterna.

● Som redan nämnts blev det en lång diskussion angående bestämmelserna för hur landslagsklassen skall spelas. Centralstyrelsen hade föreslagit att de nuvarande, preliminära, bestämmelserna skulle gälla ytterligare två år.

Under debatten förekom flera inlägg från landslagsspelare. Buskenström och Lundin ansåg att *en* grupp enligt Monrads system var att föredra framför den nuvarande uppdelningen i en sverigemästargrupp och en eller flera kvalificeringsgrupper. Z. Nilsson ansåg att uttagningstävlingar skulle kunna ske några månader före kongresstävlingarna så att man på det sättet kunde bibehålla den nuvarande SM-gruppen på 12 spelare.

I anledning av vad som framkom under diskussionen ändrade centralstyrelsen sitt förslag till att gälla ett år i stället för två. Kongressen godkände detta med tillägget att centralstyrelsen — under medverkan av expertis ur landslagsklassen — till nästa års kongress skulle utarbeta ett förslag om revision av tävlingsbestämmelserna för landslagsklassen. Vid kongresstävlingarna 1962 kommer det således eventuellt att bli ändringar.

● Allsvenska serien har blivit för dyr i drift både för deltagande föreningar och för landsförbundet. Stockholms Schackförbund hade föreslagit att man skulle låta samtliga distriktsförbund få delta med kombinerade distriktslag. Någon enhällighet härom kunde inte åstadkommas vid kongressen, som dock i princip — fastän i "mjukare" form — beslöt enligt stockholmsförslaget. Det blir i fortsättningen som tidigare 10 man i lagen. Distriktsförbund får delta med *ett* lag vid en medlemssiffra av maximum 500, med *två* lag vid en medlemssiffra av lägst 501 och högst 750 samt med *tre* lag vid en medlemssiffra högre än 750. Distriktsförbunden får själva bestämma om det skall vara klubbrepresentation eller kombinerade lag; förbund som uppställer mer än ett lag skall dock utta varje lag från geografiskt bestämd del av distriktsförbundets område. Den gränsdragning som önskas skall i förväg godkännas av överledaren för serien.

Anmälningsavgiften till årets serie blir 350 kronor. Anmälningstiden utgår 20 september. Serien spelas under hösthelgen 5—6 november.

● För arbetet inom ungdomskommittén redogjorde kommitténs sekreterare Oscar Rova och riksinstruktören Uno Körling.

Under ledning av ordföranden, byrådirektören Bengt Jacobson i Skolöverstyrelsen, hade den nykonstruerade kommittén under arbetsåret uträttat ett värdefullt arbete. Ordföranden framförde kongressens tacksamma erkännande av deras "med energi och ambition utförda arbete som synes ge rika löften om en i framgångens tecken fortsatt verksamhet".

Att statsmakterna vill satsa på ungdomsschacket är tidigare bekant, och det underströks ytterligare genom att Kungl. Maj:t i ett extra engångsanslag beviljat kommittén 10.000 kronor för verksamheten.

● För sedvanligt uppoffrande arbete fick rikslotteriets befattningshavare, Carlberg och Ekelund, ett välförtjänt tack. Till det nya lotteri som under hösten igångsättes fick lotterikommittén befogenhet att sätta igång utan att invänta distriktsförbundens förhandsbeställningar. Det bör innebära att lottförsäljningen i klubbarna kan påbörjas före årsskiftet.

● I centralstyrelsen blev det flera ändringar. Björk (Östergötland) och Nordström (Göteborg) hade avsagt sig omval, och Lemon (Skåne) ersattes med Bertulf (Nordvästra Skåne). Ny skattmästare efter Byström, vilken även avböjt omval på den posten, blev O. Carlberg. Ny ordinarie ledamot blev C. G. Carlsson (Småland) och nya suppleanter blev Thure Jacobsson (Gotland) och L. Bäckström (Göteborg). Någon sekreterare efter avgående J. Westberg utsågs ej vid kongressen. I övrigt blev det omval över hela linjen med Rogard som ordförande.

● Exvärldsmästaren Botvinnik tilldelades Collijnplaketten i guld såsom uttryck för förbundets tacksamhet för hans intresse för den svenska schackverksamheten. Samma utmärkelse fick Jostein Westberg, som efter 10 års tjänst inom förbundet frånträdde sin befattning som sekreterare.

Distriktsnytt

Vital 80-årig hallänning

En av Sveriges äldsta aktiva schackspelare, Bengt Ivan Bengtsson, Harplinge, fyllde 80 år den 23 juli.

Han tillhör Harplinge Schacksällskap, där han flitigt deltager både i turneringar och matcher. Hans resultat är fortfarande så bra att han utan vidare kunde få spela i A-laget, men under det senaste spelåret har han avstått sin plats åt en yngre klubbmedlem, och numera nöjer han sig med att spela i B-laget.

Forts. fr. sid. 187

Grupp 11: B. Sandström, Solna 8, S. Olsson, Stockholm 7, S. Nilsson, Vittsjö 5½, A. Hellström, Örnsköldsvik 5½, E. Bengtsson, Karlskoga 5½.

Grupp 12: H. Kedéus, Stockholm 5½, A. Sköld, Stockholm 5½, E. Sjöström, Sundsvall 5, O. Liholt, Göteborg 5.

Grupp 13: L. Andersson, Ulricehamn 6½, K. Nylander, Husum 6, G. Lundin, Stockholm 6, K. Petterssén, Borås 4.

Juniorklassen

Grupp 1: K. G. Dahl, Estuna 7, B. Hammar, Mjölby 7, B. Bergström, Stockholm 6½, A. Willén, Kristianstad 5½, L. E. Persson, Domsjö 5½, S. Gustafsson, Borås 5½.

Grupp 2: J. Olsson, Krylbo 7, G. Broström, Luleå 6½, L. I. Holst, Fagersta 6, P. Bergström, Stockholm 6.

Njurunda började bra

Turneringen om mästerskapet för Medelpad samlade tio deltagare och arrangerades på bästa sätt av Sundsvalls SK. Sture Sundberg, Njurunda, visade sig som den försiktige strategen och segrade suveränt med 8½ poäng, närmast följd av Sund-spelarna Vallis Pettersson och Gösta Forslund med 6½.

Den endast 15-årige Åke Malmdin, Sundsvall, stod för den fina prestationen att vinna klass 1 med 10 p. av 12 möjliga. Med 9½ p. blev Uno Sikström tvåa för andra gången. Trea var Bo Thunfors med 8½.

Junior-DM hemfördes av Sture Johansson, Sundsvall, före Sture Olsson, Sundsvall, och Lennart Dahlenius, Fagervik, bland 19 deltagare.

Nystartade Njurunda SK överraskade stort i mästerskapet för 8-mannalag och tog 13 poäng, men Sundsvalls SK upprepade fjolårssegern med 14. Trea blev Sunds SK, 8 p.

Värmlandsmästerskapet

för i år hemfördes av Arvid Nilsson. Tävlingarna organiserades mycket bra av Filipstads SK. Facit i mästarklassen blev: Arvid Nilsson, Karlstad, och Gunde Östberg, Skoghall, 6 poäng, R. Goode, Kristinehamn, 5½, Nils Sjöqvist, Degerfors, 4, Gösta Andersson, Hagfors, S. Cederlind, Karlskoga, och H. Österberg, Karlstad, 3½, G. Axelsson, Säffle, 2½, E. Byhlin, Karlstad, 1½.

Bland oldboys placerade sig karlstadsborna Fritz Zetterström och Axel Andersson främst. Klass 1 vanns av Stig Andersson, Svanskog. Gruppsegrare i klass 2 blev Rune Moberg, Filipstad, och Ingemar Pettersson, Nykroppa, bägge med klar marginal.

Lösningar till kombinationsövningarna

Nr 4)

1. — Ke7—f7 2. Ld3×c4† b5×c4 3. g7—g8D† Kf7×g8 4. Ke5×f6 Kg8—f8! (Samuelsson—Berg 1960).

Nr 5)

1. Db3×b8 Dc7×b8 2. Tb1×b8 c3—c2 3. Tb8—g8† Kg7—h6 (Kh7 Tc8) 4. g4—g5† f6×g5 5. Tg8—h8† med remischackar (Janowski—Treybal, Semmering 1926).

Nr 6)

1. Tg1×g7 Kh8×g7 2. Tc1—g1† Kg7—h7 3. Tg1—g6! (Dr Bernhagen—B. Börjesson, Stockholm 1925).

Viktigt meddelande

Från 1 september kommer en del ändringar att vidtagas i Sveriges Schackförbunds organisation. Från denna dag inträder Thorbjörn Markling Stockholm, som kanslichef och förbundssekreterare.

I förlagsbolaget inträder från samma datum Bengt Hörberg, Stockholm, som fast medarbetare.

★

Följande expeditionstider gäller under tiden 1/9—31/12 1960:

SVERIGES SCHACKFÖRBUND

Sveavägen 163, Stockholm Va. Telefon 33 40 30.

Kansli och sekretariat 10—12 måndag, tisdag, torsdag, fredag.

Ungdomsinstruktör U. Körling 13—15 måndag—fredag.

★

FÖRLAGET

Expedition och beställning	9—13 måndag—fredag	tel. 33 40 30
Lager och beställning	15—16 måndag—fredag	tel. 33 77 96

★

TIDSKRIFT FÖR SCHACK

Redaktion	10—12 måndag—fredag	tel. 33 40 30
Prenumeration	9—13 måndag—fredag	tel. 33 40 30

Sveriges Schackförbund

Sveavägen 163, Stockholm Va. Postgiro 21 22. Tel. 33 40 30.

Ordförande:	F. Rogard, Kungsträdgårdsgatan 16, Stockholm C, tel. 23 42 70.
Vice ordförande:	J. E. Ekelund, Nygatan 66, Örebro, tel. 11 59 27.
Sekreterare:	T. Markling, Sveavägen 163, Stockholm Va, tel. 33 40 30.
Skattmästare:	O. Carlberg, Skolgatan 44 A, Örebro, tel. 11 78 90.

BOTVINNIK—TAL VM-SCHACK 1960

av Gideon Ståhlberg och Jostein Westberg

Den 15 september ligger den i bokhandeln — boken om årets stora schackhändelse. VM-matchen i Moskva, där Michail Tal så sensationellt besegrade förre världsmästaren Botvinnik.

Det uppmärksammade evenemanget skildras och kommenteras av Gideon Ståhlberg, som var överdomare vid matchen och alltså på nära håll kunde följa dess förlopp. I samarbete med Jostein Westberg presenterar han samtliga partier med diagram och analyser. Boken inleds med en livfull och medryckande presentation av den förre och nye världsmästaren, och dessutom omfattar den ett tiotal berömda partier som de båda schackgenierna spelat vid tidigare tillfällen.

VM-schack 1960 är en bok som kommer att hälsas med glädje av alla schackentusiaster. Inbunden 13:50.

Kan beställas hos Sveriges Schackförbunds Förlag AB, Sveavägen 163, Stockholm Va. Postgiro 3501.

Robén & Sjögren

Dagbladstryckeriet AB, Örebro 1960
5564